

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Sint-Ursula-instituut te LIER

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Pedagogisch geheel 30593-30569

Instellingsnummer 30569

Instelling Sint-Ursula-instituut

Directeur Stefaan VANDERBIST

Adres Kanunnik Davidlaan 15 - 2500 LIER

Telefoon 03-491.92.10

Fax 03-491.92.31

E-mail instituut@campussintursula.be

Website <http://www.sui.campussintursula.be>

Bestuur van de instelling VZW KOR Lier

Adres Kapucijnenvest 10 - 2500 LIER

Scholengemeenschap SGKSO J.B. David Lier

Adres Kanunnik Davidlaan 15 - 2500 LIER

CLB Vrij CLB 2 Antwerpen - Middengebied

Adres Sint-Benedictusstraat 14_B - 2640 MORTSEL

Dagen van het doorlichtingsbezoek 13-03-2017, 14-03-2017, 15-03-2017, 16-03-2017, 17-03-2017

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 17-03-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 03-05-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Heidi DE NIEL

Teamleden Bart LAMOTE, Fannie TALLIEU, Vera TIMMERS, Robert VANDEPUT, Liesbet WAUMANS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 ADMINISTRATIEVE SITUERING.....	5
2 SAMENVATTING	5
3 DOORLICHTINGSFOCUS	8
3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus	8
3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	8
4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
4.1.1.1 Techniek in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/017)	9
4.1.1.2 Techniek in het eerste leerjaar van de B-stroom (leerplan D/2010/7841/020)	11
4.1.1.3 Het specifiek gedeelte in bso tweede graad in de studierichtingen Kantoor en Verkoop (leerplannen D/2013/7841/003 en D/2013/7841/062)	12
4.1.1.4 Mode in bso tweede graad in de studierichting Moderealisatie en -presentatie (leerplan D/2014/7841/023)	15
4.1.1.5 Project algemene vakken in bso tweede graad in de studierichtingen Kantoor, Verkoop en Moderealisatie en - presentatie (leerplan D/2012/7841/014)	16
4.1.1.6 Project algemene vakken in bso derde graad in de studierichtingen Kantoor, Verkoop en Moderealisatie en -verkoop (leerplan D/2012/7841/026)	19
4.1.1.7 Informatica in tso tweede graad in de studierichting Handel en Handel-talen (leerplan D/2011/7841/045)	22
4.1.1.8 Toegepaste informatica in tso derde graad in de studierichting Boekhouden-informatica (leerplan D/2013/7841/013)	24
4.1.1.9 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)	26
4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	30
4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	31
4.2 Respecteert de school de overige reglementering?	31
5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	33
5.1 Leerbegeleiding.....	33
5.2 Evaluatiepraktijk	37
6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	41
7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	44
7.1 Wat doet de school goed?	44
7.2 Wat kan de school verbeteren?	44
7.3 Wat moet de school verbeteren?	44
8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	45
9 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG.....	45

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 ADMINISTRATIEVE SITUERING

Campus Sint-Ursula in Lier bestaat uit drie scholen: Sint-Ursula Middenschool (SUM), Sint-Ursulalyceum (SUL) en Sint-Ursula-Instituut (SUI). De scholen ressorteren onder twee schoolnummers, met name Sint-Ursula-Instituut (schoolnummer 30569) en Sint-Ursulalyceum (schoolnummer 30593). SUM valt onder beide schoolnummers. Zij vormen samen een pedagogisch geheel.

De verslaglegging is per schoolnummer. De onderdelen met als titel 'Samenvatting', 'VOET', 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne', 'Overige erkenningsvoorwaarden', 'Reglementering', 'Kwaliteitsbewaking van de processen', 'Algemeen beleid' en het vakverslag techniek voor de eerste graad van de A-stroom zijn identiek in beide doorlichtingsverslagen. Om een volledig beeld van het pedagogisch geheel te krijgen, dienen de twee verslagen samen te worden gelezen. In de verslagen verwijzen we naar het pedagogisch geheel als 'de school' en 'de campus' en naar de respectieve scholen als 'de deelscholen'.

2 SAMENVATTING

De deelscholen van de campus Sint-Ursula, gelegen in een rustige buurt nabij het stadscentrum van Lier, profileren zich als een school ten aanzien van de buitenwereld. Naast een breed studieaanbod in het aso bieden ze binnen het bso en tso de studiegebieden Handel, Toerisme en Mode aan.

Drie directeurs leiden de respectieve deelscholen: SUM, SUI en SUL. Ze vormen samen met een logistiek en financieel directeur het directieteam van de campus Sint-Ursula. Ze voeren een gezamenlijk pedagogisch-didactisch beleid dat voor sommige aspecten een eigen invulling per deelschool krijgt. Ze hanteren een structuur waarin er ruimte is voor inspraak en overleg en dit zowel op het niveau van de deelschool als op het niveau van de campus. De directeurs nemen een uitgesproken coachende houding aan en geven voor wat de leerplanrealisatie betreft veel vertrouwen aan de vakgroepen en de individuele leraren.

De school werkt planmatig vanuit schoolwerkplannen en prioriteitenplannen. Alle personeelsleden hebben daarin hun inbreng, waardoor het draagvlak groot is. Betrokkenheid, engagement, overleg, open communicatie en aandacht voor de bevorderende randvoorwaarden kenmerken de schoolwerking. Dit alles leidt tot een aangenaam, ordelijk en gestructureerd leer- en leefklimaat.

De campus Sint-Ursula profileert zich als een school waar elke leerling de nodige aandacht en ondersteuning krijgt. De kwaliteit van de leerbegeleiding toont aan dat de school dit in praktijk brengt. De leerbegeleiding vormt een geïntegreerd deel van het zorgbeleid van de school. Een visietekst op campusniveau en actie- en prioriteitenplannen per deelschool geven de leerbegeleiding vorm. Daarin staat het zorgcontinuüm met de uitwerking van de verschillende zorgfases centraal. De school investeert sterk in een structurele ondersteuning van de leerbegeleiding door het uitrollen van een cel leerlingbegeleiding per deelschool. Via de brede basiszorg, de werking van de cellen leerlingbegeleiding en de samenwerking met het CLB (centrum voor leerbegeleiding), de GON-begeleiders (geïntegreerd onderwijs), de scholengemeenschap en een aantal externe organisaties ontwikkelt de school een sterk leer- en zorgbeleid en stemt ze haar werking af op de talenten en mogelijkheden van de leerlingen. De school hecht veel belang aan de professionalisering inzake leer- en zorgbegeleiding. De volledige zorgwerking is door het uitbouwen van een cyclisch kwaliteitszorgsysteem voortdurend in ontwikkeling.

Het onderzoek naar de kwaliteit van de leerplanrealisatie van de vakken en structuuronderdelen in de focus levert volgende resultaten op. In een aantal studierichtingen doen zich hiaten voor op het vlak van het onderwijsaanbod en de evaluatie. De leerplanrealisatie voldoet daardoor niet voor techniek in de eerste graad van de A-stroom en in het eerste leerjaar van de B-stroom en voor toegepaste informatica in het tso in de derde graad in de studierichting Boekhouden-informatica. Ook project algemene vakken (PAV) in het bso in de derde graad voldoet niet. De tekorten zijn voornamelijk te wijten aan een onvoldoende leerplangerichte aanpak, een gebrek aan doelgerichte samenwerking en inhoudelijke diepgang in een aantal vakgroepen en een te vrijblijvende opvolging van de leerplanrealisatie door het beleid. De leerplanrealisatie voldoet wel voor klassieke studiën in het keuzegedeelte van 1A en Latijn in de basisopties Grieks-Latijn en Latijn, Grieks in het aso in de tweede graad in de studierichting Grieks-Latijn en Latijn in het aso in de derde graad in de studierichtingen Grieks-Latijn, Latijn-Moderne talen, Latijn-wetenschappen en Latijn-wiskunde. Ook Engels en Frans voldoen in het aso in de derde graad in de studierichtingen Economie-Moderne talen, Latijn-Moderne talen en Moderne talen-wetenschappen. Dit geldt ook voor economie in het aso in de tweede graad in de studierichting Economie. Daarnaast voldoet in het bso in de tweede graad PAV, het specifiek gedeelte in de studierichtingen Kantoor en Verkoop en mode in de studierichting Moderealisatie en -presentatie. Ook de leerplanrealisatie voor informatica in het tso in de tweede graad in de studierichtingen Handel en Handel-talen voldoet.

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) bij haar leerlingen na. Ze realiseert dit enerzijds door lesoverstijgende en extramurale projecten. Anderzijds integreren ook heel wat leraren de VOET in hun lessen. De contexten 'Omgeving en duurzame ontwikkeling' en 'Socioculturele samenleving' kennen een kwaliteitsvolle invulling.

Evaluatiepraktijk zette het directieteam reeds een aantal jaren op de agenda. De deelscholen hebben de verschillende aspecten van een kwaliteitsvolle evaluatie consequent in hun respectieve prioriteitenplannen opgenomen. Ze hebben daarbij een eigen traject afgelegd wat resulteert in accenten en afspraken eigen aan elke deelschool. Het beleid geeft de vakgroepen het vertrouwen om de leerplangerichtheid, de validiteit en de transparantie van de evaluatie zelf te bewaken. Uit het erkenningsonderzoek van de vakken blijkt echter dat er afhankelijk van de leraar en de vakgroep kwaliteitsverschillen zijn.

De school hecht veel belang aan kwaliteitszorg en doet dit in het kader van kwaliteitsbewaking, verantwoording en vernieuwing. De kwaliteit van de onderwijskundige processen, professionalisering, de kwaliteit van de leerbegeleiding en de tevredenheid van de leerlingen, het personeel en de ouders maken er deel van uit. De dataverzameling en -analyse sluiten aan bij de uitgangspunten van de schoolvisie. Ze leiden tot het borgen van wat goed is en vormen de basis voor het bijsturen van vastgestelde werkpunten. De aandacht voor zelfevaluatie op het niveau van de school zet zich echter nog niet door in alle vakgroepen.

Hoewel de school de laatste jaren extra inspanningen leverde om het welzijnsbeleid gericht aan te pakken, toonde het onderzoek van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) tekorten in de uitvoering die verdere opvolging vereisen. Het globaal preventieplan en het jaarlijks actieplan zijn gestructureerd opgesteld, maar niet voldoende geconcretiseerd op basis van eigen vaststellingen en de bevindingen van externe deskundigen. Meerdere vastgestelde werkpunten worden niet systematisch weggewerkt of gepland. De school beschikt echter over voldoende beleidsvoerend vermogen om de vaststellingen op termijn weg te werken. Daarom besluit de onderwijsinspectie het onderzoek BVH met een advies gunstig beperkt in de tijd.

Op grond van deze vaststellingen besluit de onderwijsinspectie de doorlichting met een advies gunstig beperkt in de tijd voor beide schoolnummers. Zij krijgen drie schooljaren de tijd om de vastgestelde tekorten in de leerplanrealisatie en de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne weg te werken.

3 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	techniek	
Graad 1 B		techniek
Graad 1 Handel	techniek	
Graad 2 BSO Kantoor	project algemene vakken	boekhouding / toegepaste economie, dactylografie, toegepaste informatica, verkoop
Graad 2 BSO Verkoop	project algemene vakken	boekhouding / toegepaste economie, dactylografie, toegepaste informatica, verkoop
Graad 2 BSO Moderealisatie en -presentatie	project algemene vakken	mode
Graad 2 TSO Handel		dactylografie, informatica, toegepaste informatica
Graad 2 TSO Handel-talen		dactylografie, informatica, toegepaste informatica
Graad 3 BSO Kantoor	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Verkoop	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Moderealisatie en -verkoop	project algemene vakken	
Graad 3 TSO Boekhouden-informatica		toegepaste informatica

3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

4.1.1.1 Techniek in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/017)

Voldoet niet

De leerlingen bereiken de eindtermen niet in voldoende mate. Het aanbod en de evaluatiepraktijk sluiten onvoldoende aan op de eindtermen en het leerplanconcept.

Onderwijsaanbod De leerlingen maken kennis met de toepassingsgebieden energie, informatie en communicatie, biochemie, constructie en transport. Het aanbod is echter onevenwichtig. Enkele toepassingsgebieden krijgen een summiere invulling (bijv. transport en biochemie). De leraren steunen vooral op het leerboek en gaan nog te weinig uit van het leerplan. Daardoor is de uitwerking van de kerncomponenten vaag en krijgt vooral het 'hanteren' te weinig aandacht.

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

Het aantal uitgewerkte techniekprojecten is te gering. De toepassing van de vijf stappen van het technisch proces (probleemstelling, ontwerpen, realiseren, in gebruik nemen en evalueren) krijgt onvoldoende aandacht in de gekozen techniekprojecten. Het leren kiezen en het leren gebruikmaken van de juiste en/of gepaste hulpmiddelen op verantwoorde en/of milieubewuste en/of veilige wijze exploreert men onvoldoende. De uitwerking van de techniekprojecten in de twee leerjaren evolueert niet van sterk gestuurde naar meer open opdrachten.

De eindtermen met betrekking tot onderzoeken, illustreren, ontwerpen en de rol van technische beroepen in de verschillende stappen van het technisch proces krijgen nauwelijks aandacht.

De mogelijkheden om aanleg en belangstelling bij de leerlingen te ontdekken, gebruikt de school nog niet in functie van een doelgerichte onderbouwing van de studiekeuze en oriëntering.

Onderwijsorganisatie De aanbevelingen van het leerplan volgt de school gedeeltelijk op. De lestijden organiseert ze in blok. Door onder meer de groei van het leerlingenaantal kent de opdrachtenverdeling lichte schommelingen. De grootte van sommige klasgroepen (tot 26 leerlingen) overschrijdt echter het aanbevolen aantal, namelijk 12 tot 16 leerlingen.

Organisatie curriculum

Samenstelling klasgroepen

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie is onvoldoende afgestemd op de eindtermen. De verhouding ‘50 % voor hanteren’ en ‘50 % voor duiden en begrijpen’ is niet herkenbaar. De taken en toetsen beoordelen hoofdzakelijk de reproductie van kennis. De school kan de evaluatie van de uitgewerkte techniekprojecten onvoldoende aantonen. Er is niet meer dan een overzichtsblad met de evaluatie van de techniekprojecten, maar er zijn slechts enkele projecten beoordeeld. Enkele vage beoordelingsitems met amper een afstemming op de leerplandoelstellingen krijgen een beoordeling met een letter. Er ontbreken duidelijke criteria waardoor de mogelijkheden tot een doelgerichte zelfevaluatie door de leerlingen onvoldoende benut blijven. De evaluatie is onvoldoende valide. Product- en procesevaluatie gebeuren niet expliciet. De evaluatieaspecten die het leerplan voorschrijft (kennis, vaardigheden, verworven inzichten, vakgebonden attitudes en de samenhang ervan), brengen de leraren onvoldoende in kaart. Het geleerde aanwenden in nieuwe situaties komt niet aan bod.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De school beschikt over twee goed uitgeruste vaklokalen. De beschikbare ruimte volstaat, maar de inrichting is nog onvoldoende afgestemd op het actief en inductief leren. De voorgeschreven uitrusting om ICT te integreren in de technieklessen, namelijk één computer per drie leerlingen en een printer, is niet aanwezig. De leraren kunnen wel laptops reserveren.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De school hanteert een leerboek. De ondersteuning voor de praktische realisatie van de techniekprojecten is te beperkt. Zo ontbreekt een degelijke uitwerking van onder meer de verschillende fasen van het technisch proces. Het leerproces verloopt vooral via klassikale instructie. Activerende werkvormen zoals groeps-, onderzoeks- en ICT-opdrachten grijpen de leraren nog te weinig aan om bijvoorbeeld te differentiëren en de leerlingen maximaal te motiveren voor techniek.
Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i> <i>Vorming</i>	Het lerarenteam is voldoende vakbekwaam en dynamisch. Uit de summiere verslaggeving blijkt dat de vakgroep echter één keer per schooljaar vergadert en vooral praktische onderwerpen bespreekt. Items zoals de leerplangerichtheid, de inhoud van de leerplannen, de ontwikkeling van leerlijnen en de leerlingenevaluatie komen amper aan bod. Daarnaast zijn er regelmatig informele overlegmomenten om vooral de praktische organisatie af te stemmen. Sommige leraren volgen regelmatig vakgebonden nascholing. De leraren hebben de laatste jaren vooral gewerkt aan de uitwerking van de STEM-optie.

4.1.1.2 Techniek in het eerste leerjaar van de B-stroom (leerplan D/2010/7841/020)

Voldoet niet

De school streeft de ontwikkelingsdoelen onvoldoende na. De leerlingen krijgen een onevenwichtig aanbod, dat diepgang mist in de uitwerking van de verkenningsgebieden. De uitrusting is te beperkt en de evaluatie is onvoldoende afgestemd op de ontwikkelingsdoelen en leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod De school biedt de zeven verkenningsgebieden aan (bouw, hout, ICT, tuinbouw, mode, voeding en verzorging) in de zes aangeboden lestijden. Eén lestijd
Volledigheid roostert ze structureel in als het vak 'computervaardigheden'. Ze volgt hierbij
Evenwicht de aanbevelingen van het leerplan om per lestijd één verkenningsgebied aan te
Beheersingsniveau reiken, onvoldoende op. Daarnaast zijn er ook geen sporen van de integratie
Samenhang van ICT in de andere verkenningsgebieden. De leerlingen kopen een leerwerkboek aan dat slechts gedeeltelijk gebruikt wordt.

De aangereikte leerinhouden zijn onvoldoende afgestemd op de ontwikkelingsdoelen en leerplandoelstellingen of missen voldoende diepgang. De fases van het technisch proces zijn over het algemeen te oppervlakkig uitgewerkt. De leerplandoelstellingen en ontwikkelingsdoelen met betrekking tot het onderzoeken, het ontwerpen en het illustreren exploreren de leraren onvoldoende. Onder meer de verkenningsgebieden 'verzorging', 'tuinbouw' en 'bouw' krijgen een te beperkte invulling. De praktische realisaties zijn onvoldoende afgestemd op de ontwikkelingsdoelen. De gebruikte materialen, gereedschappen en technieken zijn voor sommige realisaties te beperkt om het verkenningsgebied kwaliteitsvol aan te bieden.

De kerncomponenten (duiden, begrijpen en hanteren) zijn onvoldoende herkenbaar in het leerproces. Het inductief leren (uit proefondervindelijk onderzoek afleiden) en probleemoplossend leren denken en handelen komen onvoldoende expliciet aan bod.

De leerlingen krijgen weinig kansen om de zin voor creativiteit te ontwikkelen en hun eigen mogelijkheden te ontdekken in functie van een verantwoorde studiekeuze.

Uitrusting De school beschikt over één vaklokaal techniek voor 1B en kan gebruikmaken van een didactische keuken. Voor de meeste verkenningsgebieden voldoet de
ICT uitrusting. De minimale materiële vereisten voor de aangeboden
Inzet uitrusting verkenningsgebieden (bouw en tuinbouw) zijn echter onvoldoende aanwezig
Leermiddelen zoals bijvoorbeeld een kruiwagen, een spade, materiaal om te metselen, te voegen en te tegelen.

De toestellen zijn voldoende beveiligd en voorzien van de persoonlijke beschermingsmiddelen. De instructiekaarten zijn aanwezig in het vaklokaal, maar niet steeds functioneel bij de machines terug te vinden.

De mogelijkheden om de lessen visueel te ondersteunen door middel van ICT zijn voldoende aanwezig en de leraren maken er gebruik van.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De school kiest voor permanente evaluatie. De evaluatie is onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. De richtlijn '80-90% hanteren' en '10-20% duiden en begrijpen' vertaalt zich niet in de evaluaties.
	De vraagstelling in de taken en toetsen is vooral gericht op reproduceerbare kennis. De evaluatievormen zijn onvoldoende afgestemd op de ontwikkelingsdoelen (doe-woorden).
	Voor de evaluatie van de praktische vaardigheden hanteert de school een evaluatiefiche met een product- en procesevaluatie. De beoordelingscriteria voor de productevaluatie zijn meestal duidelijk geformuleerd. De procesevaluatie omvat vooral attitudinale en veeleer vage beoordelingscriteria. De leerlingen krijgen steeds de kans om hun eigen werk te evalueren.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	In de lessen heerst een aangenaam leer- en leefklimaat. De leraren stimuleren de leerlingen en betrekken ze actief bij het leerproces.
	Het zelf ontwikkelde cursusmateriaal is nog niet optimaal. Over het algemeen verdienen de uitwerking van het technisch proces, het aanzetten tot probleemoplossend denken en de integratie van ICT meer aandacht.
	Het ondersteunend cursusmateriaal voor de uitwerking van de praktische realisaties is beperkt uitgewerkt met uitvoeringsstappen. Soms zijn de stappen in de uitwerking goed gevisualiseerd, maar dat is nog niet voor alle realisaties voltooid.
Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i> <i>Vorming</i>	Het lerarenteam is voldoende vakbekwaam en dynamisch. Uit de summiere verslaggeving blijkt dat de vakgroep echter één keer per schooljaar vergadert en vooral praktische onderwerpen bespreekt. Items zoals de leerplangerichtheid, de inhoud van de leerplannen, de ontwikkeling van leerlijnen en de leerlingenevaluatie komen amper aan bod. Daarnaast zijn er regelmatig informele overlegmomenten om vooral de praktische organisatie af te stemmen.
	De leraren volgen weinig vakgebonden nascholing. De leraren hebben de laatste jaren vooral gewerkt aan de uitwerking van de STEM-optie.

4.1.1.3 Het specifiek gedeelte in bso tweede graad in de studierichtingen Kantoor en Verkoop (leerplannen D/2013/7841/003 en D/2013/7841/062)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen in voldoende mate. De minimale vereiste materiële uitrusting laat toe deze leerplandoelstellingen te bereiken.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De leerlingen krijgen alle doelstellingen van beide leerplannen aangeboden. Hierdoor verwerven zij inzicht in de vooropgestelde competenties van zowel een beginnend administratief medewerker als van een beginnend retailmedewerker. Vaak vullen eigen doelstellingen deze leerplandoelstellingen nog aan.
---	---

De verschillende onderdelen van het leerplan worden niet evenwichtig aangeboden. De leerlingen verwerven veel inzicht en ondersteunende kennis, waardoor het vaardigheidsgericht onderwijs minder aan bod komt. Nochtans levert de school wel degelijk inspanningen om met verschillende projecten de leerlingen ook vaardigheden te laten inoefenen. De aandacht voor attitudes verschilt van leraar tot leraar.

Doorgaans voldoet het beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen. De leerlingen gebruiken geen didactisch boekhoudpakket, wat een hiaat is in hun opleiding. Wanneer praktische logistieke vaardigheden ingeoeft worden binnen de eigen school, gebruiken de leerlingen niet altijd persoonlijke beschermingsmiddelen, zoals bijvoorbeeld veiligheidsschoenen.

De samenhang met de ICT-doelstellingen gebeurt effectief binnen dit geïntegreerd leerplan en is goed. Daarentegen is het niet gebruikelijk om ook nog samen te werken met andere vakken. De leerlingen volgen ook de actualiteit, zeker vanuit de betrokken sectoren, wat de aangeboden leerinhouden nog levendiger maakt. Interne en externe observatieopdrachten, bedrijfsbezoeken en gastprekers tenslotte vullen dit curriculum aan.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum
Samenstelling klasgroepen

Administratief zijn de leerlingen ingeschreven in één van de twee studierichtingen. Om de studiekeuze uit te stellen, organiseert de school beide opleidingen samen. Soms weten de leraren niet voor welke opleiding de leerling is ingeschreven.

Leerlingen van het tweede leerjaar kunnen dit schooljaar kiezen om een deel van de verkooplessen in het Engels te volgen. Zij vormen voor deze CLIL-lessen (Content and Language Integrated Learning) dan een aparte lesgroep.

Naast de observatieopdrachten bieden de oefeningen in een kantoor simulatie de leerlingen van het tweede leerjaar de gelegenheid om hun verworven administratieve inzichten en kennis praktisch toe te passen. De school organiseert voor deze leerlingen geen meeleefstage met een leerling van de derde graad, zoals het leerplan suggereert. Voor het inoefenen van verkoopvaardigheden zijn er binnen de school meerdere projecten (bijvoorbeeld de kioskverkoop en het verkoopproject) en volbrengen de leerlingen ook een beperkte stage op een externe werkplek.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt grotendeels over de minimale materiële vereisten om beide opleidingen te realiseren. De leerlingen gebruiken zowel een kantoorklas als een didactische leerwinkel. De uitrusting ervan voldoet, maar kan geoptimaliseerd worden, onder meer door de installatie van een telefoon met doorschakelsysteem, een lamineerapparaat en ander kantormateriaal. Er is weinig aandacht voor ergonomie, zowel in de dagelijkse werking als in de materiële voorzieningen. Sommige leraren verkiezen om bepaalde lessen niet te organiseren in een kantoorklas, maar in een lokaal met een klassieker opstelling. De vakgroep pleit voor een bijkomend lokaal om verkooplessen te organiseren. In de school is er ook een open leercentrum, met onder meer relevante tijdschriften.

Het leer- en werkboek – met digitale ondersteuning - stuurt in grote mate het theoretisch onderwijsproces. Opdrachten, projecten en stage worden administratief degelijk ondersteund. Voor het CLIL-onderwijs beschikken de leerlingen over een eigen cursus.

Evaluatiepraktijk

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Transparantie

De evaluatie omvat alle leerplandoelstellingen, met uitzondering van het gebruik van een didactisch boekhoudpakket. Door de verfijning en de uitbreiding van de leerplandoelstellingen zijn heel wat evaluatievragen gericht op ondersteunende kennis.

De school levert inspanningen om bepaalde leerplandoelstellingen niet alleen theoretisch te bevragen maar ook vaardigheidsgericht. De evaluatie van de attitudes gebeurt niet systematisch. Leerlingen worden geregeld gestimuleerd tot zelfevaluatie.

Het beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen voldoet. Hoewel overwegend cognitief, is de evaluatiepraktijk toch ook geregeld vaardigheidsgericht. Deze combinatie zorgt ervoor dat de evaluatiepraktijk voldoende valide is om het beheersingsniveau weer te geven. De beperking van de materiële uitrusting (telefoon met doorschakelsysteem, persoonlijke beschermingsmiddelen, ...) heeft soms gevolgen voor het bereikte beheersingsniveau.

De evaluatie is niet altijd even transparant omdat beoordelingsschalen soms ontbreken. Ook de evaluatiecriteria van de stage zijn niet transparant. Positief is de uitvoerige feedback op de vakkaarten bij het rapport, die een weergave is van het leerproces van de leerlingen.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De leraren vinden in het leerlingvolgsysteem de informatie over de leerbehoeften van de leerlingen. Wat de brede basiszorg betreft, bieden zij de leerlingen de nodige ondersteuning. De leerlingen krijgen geregeld tips over leren leren. Ook taalondersteuning en taalcorrecties komen in het leerproces aan bod. Enkel in de leerlingenmappen ontbreken de nodige bijsturingen, waardoor de leerlingen met een foutief woordbeeld of zinsconstructie verder gaan.

De remediëring verloopt volgens afspraken binnen de vakgroep (bijvoorbeeld met extra oefeningen of bijlessen). De klassenraad kan remediëringstaken opleggen. In elk geval wordt het leerproces systematisch met de leerling besproken en bijgestuurd.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

De vakgroep vergadert systematisch en de vele, behandelde thema's zijn relevant. Ook leerlijnen zijn uitgetekend. De verslagen zijn raadpleegbaar. Er is ook overleg met de vakgroep economie van SUL.

De gevolgde nascholingen hebben veelal betrekking op de implementatie van het geïntegreerde leerplan.

4.1.1.4 Mode in bso tweede graad in de studierichting Moderealisatie en -presentatie (leerplan D/2014/7841/023)

Voldoet

De vaststellingen hebben betrekking op de vakken CPL (Commerciële Presentatie en Lifestyle) en mode. De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen in voldoende mate. De evaluatie is voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen en de uitrusting voldoet.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Het lerarenteam heeft de implementatie van het nieuwe leerplan behoorlijk aangepakt en uitgewerkt. De wisselwerking en de vakoverschrijdende samenwerking tussen de verschillende vakken verlopen optimaal. Het aanbod voor mode is vrij volledig. Alle rubrieken van het leerplan komen evenwichtig aan bod. De werkstukken zijn zorgvuldig gekozen en bieden voldoende mogelijkheden om de verschillende technieken aan te leren en toe te passen. De uitgewerkte werkstukken zijn duidelijk gelinkt aan de leerplandoelstellingen. Het beheersingsniveau en de afwerkingsgraad voldoen.

Voor CPL zijn de opdrachten goed afgestemd op de leerplandoelstellingen. De meeste projecten zijn degelijk uitgewerkt met onder meer een overzicht van de geselecteerde leerplandoelstellingen, duidelijke zoek- en doe-opdrachten, een beschrijving van het verwachte eindproduct en een bijhorende evaluatiefiche. Het persoonlijke 'dummieboek' verzamelt de creatieve en conceptuele ideeën van de leerlingen. De omschrijving van de opdrachtenitems is meestal verwerkt in de projectbundels, maar de beoordelingsitems zijn soms onduidelijk. Het uitgebouwde regionale netwerk met bedrijven, organisaties, kunstenaars en ontwerpers levert waardevolle creatieve projecten op zoals bijvoorbeeld de samenwerking met de Ommegang in Lier. De extramurale activiteiten zoals museumbezoeken of tentoonstellingen zijn goed voorbereid en leveren een positieve bijdrage tot de leerplanrealisatie. Met initiatieven zoals het 'nieuws van de week' analyseren de leerlingen het actuele modegebeuren.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De vaklokalen zijn voldoende uitgerust en aangenaam ingericht. Naast het vaklokaal voor CPL maken de leraren en leerlingen voor de realisatie van de leerplanrubrieken 'etalen, presenteren en communicatie' gebruik van de 'retouchewinkel' met etalages op de speelplaats.

Voor mode is het vaklokaal ruim en goed uitgerust voor de leerplanrealisatie in de tweede graad.

De ICT-uitrusting voldoet en biedt voldoende mogelijkheden om de lessen visueel te ondersteunen.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiefiches voor mode zijn duidelijk afgestemd op de leerplandoelstellingen en de verschillende leerplanonderdelen van het leerplan. Over het algemeen zijn de beoordelingsitems per project helder vertaald in transparante criteria. De leerlingen beoordelen hun eigen werk en de leraren formuleren gerichte feedback.

Voor CPL bevat de evaluatie nog groeimogelijkheden. In de projectbundels zijn de beoordelingsitems steeds duidelijk geformuleerd, maar de beoordelingscriteria zijn soms nog onvoldoende transparant.

Sinds vorig schooljaar zijn er syntheseproeven ingevoerd voor mode en CPL. De evaluatieopdrachten voor mode zijn goed afgestemd op de leerplandoelstellingen. Door middel van een praktisch en een theoretisch gedeelte bewijzen de leerlingen de realisatie van een aantal relevante leerplandoelstellingen. Voor CPL peilen de evaluaties nog vaak naar reproduceerbare kennis en krijgen de handelingsgerichte doelen minder aandacht.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

Er is veel aandacht voor het creëren van een gunstig leer- en leefklimaat. Het daagt de leerlingen uit tot zelfstandig leren. De leerlingen zijn actief betrokken bij het leerproces.

De leraren stimuleren de creativiteit bij de leerlingen. Door goed gekozen opdrachten krijgen de leerlingen voldoende kansen om actief te leren door onder meer informatie op te zoeken, te verwerken via verschillende opdrachten, te verduidelijken en te visualiseren. Het leerproces krijgt voldoende ondersteuning door goed uitgewerkte projectbundels voor CPL en de projectbundels en technische fiches in mode.

Over het algemeen duiden de leraren tegenvallende beoordelingsresultaten goed in de vakkaarten. Het aanbieden van extra leer- en inhaalmogelijkheden tijdens de middagpauze of lesvrije momenten beschouwen de leraren als vanzelfsprekend.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

De dynamische en vakbekwame vakgroep vergadert ongeveer tweemaandelijks. Uit de verslagen blijkt dat de vakgroep naast praktische onderwerpen ook items zoals het vakdossier en de ontwikkeling van leerlijnen aan bod laat komen. Daarnaast zijn er wekelijks informele overlegmomenten om activiteiten of projecten voor te bereiden.

De leraren volgen regelmatig vakgebonden nascholing.

4.1.1.5 Project algemene vakken in bso tweede graad in de studierichtingen Kantoor, Verkoop en Moderealiseren - presentatie (leerplan D/2012/7841/014)

Voldoet

De verschillende doelstellingendomeinen komen voldoende aan bod in het onderwijsleerproces. Het beheersings- en verwerkingsniveau van de functionele vaardigheden voldoen. De evaluatie is voldoende op de leerplandoelstellingen afgestemd. De materiële uitrusting voldoet.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

Thematische handboeken en soms zeer verzorgde zelf ontwikkelde bundels en een actualiteitenmagazine vormen de basis van het onderwijsaanbod. De vakgroep koppelt dit lesmateriaal aan de leerplandoelstellingen met het oog op een volledige leerplanrealisatie op het niveau van de tweede graad. De kwaliteit van de leerplangerichtheid verschilt echter per leerjaar. In het eerste leerjaar vertoont de leerplanrealisatie tekorten. In het tweede leerjaar sluiten de visie en de aanpak wel bij het leerplan aan en worden de tekorten, ook voor wat de volledigheid betreft, voldoende gecompenseerd.

Het aanbod bevat, vooral in het tweede leerjaar, maatschappelijk relevante thema's die aansluiten bij de leefwereld van de jongeren en inspelen op een aantal contexten van de VOET. Sommige thema's zijn gerelateerd aan de eigen regio of spelen in op de actualiteit. De leraren bieden de leerinhouden ervaringsgericht aan. Ze zetten authentieke documenten in en organiseren een aantal uitstappen. Doorheen de thema's komen de verschillende leerplanclusters voldoende geïntegreerd aan bod.

Er is in beide leerjaren voldoende aandacht voor functionele informatieverwerving en -verwerking. De leerlingen leren gebruik maken van informatie- en communicatietechnologie. Bij de behandeling van tijd- en ruimtebewustzijn krijgen de leerlingen inzicht in de context van actuele feiten of problemen. Ze leren ze situeren in tijd en ruimte, onder meer door het gebruik van kaarten en tijdlijnen. De link met het eigen leven wordt weliswaar niet altijd gemaakt. Ze maken daarnaast in het tweede leerjaar kennis met de dienstverlening van relevante maatschappelijke instellingen uit de eigen regio. Ze leren daarbij formuleren en procedures hanteren. De organisatiebekwaamheid wordt geoefend tijdens zelfstandig werk en groepswerk, waarbij de leerlingen onder begeleiding en volgens een stappenplan werken. Ze leren hierbij probleemoplossend denken. Ook natuurwetenschappen is, weliswaar nog beperkt en vooral in het tweede leerjaar, aanwezig in het aanbod.

Rekenvaardigheid wordt niet altijd functioneel ingebed in de thema's en komt vooral in het eerste leerjaar nog te veel aan bod onder de vorm van rekenoefeningen zonder context en niet functionele vraagstukken. Voor wat de taalvaardigheden betreft, is er voldoende variatie in tekstsoorten en een voldoende evolutie naar een hogere moeilijkheidsgraad. Ook de oefeningen voor rekenvaardigheid evolueren van eenvoudig naar complex. Eenvoudige, gecombineerde oefeningen waarin verschillende bewerkingen geïntegreerd zijn, komen reeds voor.

De manier waarop de vakgroep de actualiteit in de lessen verwerkt, verschilt. De aanpak in het tweede leerjaar is uitermate kwaliteitsvol en een voorbeeld van goede praktijk.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk sluit voldoende aan bij de leerplandoelstellingen, maar vertoont verschillen die analoog zijn aan het kwaliteitsverschil in het onderwijsaanbod. De vakgroep koppelde de leerplandoelstellingen in beide leerjaren nog niet expliciet aan de evaluatie-opdrachten, waardoor de leraren geen overzicht hebben van de geëvalueerde leerplandoelstellingen. Hoewel er, zeker in het tweede leerjaar, duidelijk een positieve evolutie merkbaar is, worden ze nog niet voldoende geïntegreerd en in realistische, functionele contexten getoetst. De testen van het dagelijks werk en de syntheseproeven toetsen nog steeds overwegend kennis en reproductie van kennis. Het beheersingsniveau beantwoordt wel aan de verwachtingen van het leerplan en wordt door de meeste leerlingen bereikt. De vakgroep zoekt nog naar een gepaste beoordeling van de vakattitudes.

De score op de testen is niet altijd voldoende transparant. De vakgroep maakte wel werk van duidelijke criteria voor spreek- en schrijfopdrachten. Deze maken zelf- en peerevaluatie mogelijk en leiden tot operationele en coachende feedback.

De commentaren in de vakkaarten tonen vooral in het tweede leerjaar van de tweede graad constructieve feedback op de evaluatie. Zij geven helder weer welke aspecten de leerling voldoende beheerst en welke voor verbetering vatbaar zijn. Zij suggereren eventuele noodzakelijke wijzigingen in de studiehouding en geven sporadisch aan welke remediërende acties nodig zijn.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De infrastructuur voldoet aan de minimale leerplanvereisten. De leraren beschikken over vaklokalen met de nodige uitrusting. Er is projectieapparatuur en een computer voor de leraar beschikbaar. De leerlingen van het tweede leerjaar beschikken over een persoonlijke computer die ze via de school aankochten. De andere leerlingen maken gebruik van het nabijgelegen computerlokaal en van de computers die in het vaklokaal beschikbaar zijn. De leraren kunnen daarnaast mobiele apparatuur ontlenen, maar dit is omslachtig en gebeurt daardoor niet systematisch. Rekenmachines, woordenboeken, atlanten, naslagwerken, brochures, krantjes... bevinden zich in een gemeenschappelijke opbergruimte vlakbij de klaslokalen. Dit materiaal wordt situationeel ingezet. In de lokalen zijn er landkaarten, tijdsbalken en ander visueel materiaal aanwezig.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Het respectvolle en positieve pedagogische klimaat ondersteunt het welbevinden van de leerlingen en stimuleert hun betrokkenheid en motivatie. De leerbegeleiding signaleert specifieke leerproblemen. De leraren hebben daardoor een goed zicht op de beginsituatie en de ondersteuningsnoden van de leerlingen. Ze passen sticordi-maatregelen (stimuleren, compenseren, remediëren en dispensereren) consequent toe.

Dankzij de kleine klasgroepen zijn activerende werkvormen en een begeleiding op maat mogelijk. In sommige klassen zijn een grote groepsdynamiek en veel sociale interactie merkbaar. Hierdoor leren de leerlingen van elkaar.

Er zijn leermiddelen beschikbaar die het leren leren van de leerlingen ondersteunen. De leerlingen leren werken volgens stappenplannen, maar maken te weinig doelgericht en consequent gebruik van instructiefiches en leerstrategieën.

De leerlingen krijgen voldoende tussentijdse mondelinge feedback op hun leerprestaties tijdens de lessen. De leraren zijn bereid om buiten de lessen vastgestelde leerproblemen te remediëren. De leerlingen gaan hier niet altijd op in.

Deskundigheidsbevordering

*Vorming
Overleg*

Frequente wissels van vakleraren hypothekeerden tot voor kort de vakgroepwerking, waardoor het vakoverleg moeizaam verliep en de verticale samenhang onduidelijk was. De vakgroep maakte desondanks afspraken zodat de thema's niet overlaptten. Divergerende visies op het vak en verschillen in betrokkenheid leidden echter tot sterke kwaliteitsverschillen van de gebruikte thema's per leraar, leerjaar en graad.

De huidige vakgroep overlegt frequent formeel en informeel. Ze is echter nog geen performant forum voor inhoudelijk overleg en kennisdeling. De leraren zijn zich wel bewust van de werkpunten, staan open voor professionalisering in functie van kwaliteitsverbetering en startten recent met bijstellingen. De eerste stappen naar kwaliteitsverbetering zijn daardoor zichtbaar.

4.1.1.6 Project algemene vakken in bso derde graad in de studierichtingen Kantoor, Verkoop en Moderealisatie en -verkoop (leerplan D/2012/7841/026)

Voldoet niet

Niet alle doelstellingen komen voldoende of op het vereiste beheersingsniveau aan bod. De evaluatiepraktijk is onvoldoende op de leerplandoelstellingen afgestemd.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

Thematische handboeken, zelf ontwikkelde bundels en een actualiteitenmagazine vormen de basis van het onderwijsaanbod. Het aantal thema's per schooljaar is beperkt. Sommige thema's zijn zeer uitgebreid en missen interne samenhang. Ze zijn soms verouderd en niet geschikt voor het niveau van de derde graad. Dit zet de motivatie en de betrokkenheid van de leerlingen onder druk. De leerinhouden zijn te weinig afgestemd op de leefwereld van de leerlingen. Ze sluiten wel aan bij een aantal contexten van de VOET, maar spelen niet in op de inhoud van het specifieke gedeelte. De leraren plannen enkele fundamentele aanpassingen die een aantal van de vermelde tekorten ondervangen. Het is echter te vroeg om deze bijstellingen te kunnen beoordelen.

De vakgroep koppelt het lesmateriaal onvoldoende aan de leerplandoelstellingen, met een onvolledige leerplanrealisatie als gevolg. De thema's en aanvullende activiteiten behandelen vooral de leerplandoelstellingen van de clusters 'informatieverwerving- en verwerking' en 'probleemoplossend denken'. De opdrachten bij de teksten veronderstellen daarbij vooral een kennisgerichte en in veel mindere mate een inzichtelijke verwerking. De leerinhouden van de thema's in verband met 'tijd- en ruimtebewustzijn' dragen onvoldoende bij tot de leerplanrealisatie. Ze bevatten te weinig ervaringsgerichte opdrachten en belichten de impact op het dagelijkse leven en handelen onvoldoende.

Er is onvoldoende aandacht voor de cluster 'maatschappelijke participatie'. Zo komen in de meeste lesgroepen onder meer 'leren solliciteren', 'sociale wetgeving en arbeidsrecht', het 'kennen en gebruik maken van de belangrijkste maatschappelijke instellingen in de eigen regio' en het aanbod met betrekking tot 'natuurwetenschappen' te oppervlakkig of niet aan bod. Sommige lesgroepen besteden in het kader van de stage dermate veel aandacht aan 'solliciteren' dat de realisatie van de overige leerplandoelstellingen onder druk komt te staan.

Taal- en rekenvaardigheden komen aan bod, maar missen overwegend een levensechte, functionele en probleemstellende context. Rekenoefeningen en toepassingen zijn veeleer fragmentarisch opgenomen in de thema's. De rekenoefeningen vertonen bovendien geen duidelijke leerlijn waardoor ze doorheen de tijd onvoldoende complex worden. Voor wat de taalvaardigheden betreft, is er onvoldoende variatie in tekstsoorten en geen opbouwende moeilijkheidsgraad.

De leerinhouden en opdrachten ontwikkelen de maatschappelijke weerbaarheid van de leerlingen onvoldoende. De leerlingen leren slechts af en toe vanuit functionele en complexer wordende probleemstellingen werken met authentieke informatiebronnen, documenten of formulieren. De kritische beoordeling van deze bronnen blijft ook onderbelicht.

Individueel werk of groepswerk met toepassing van informatieverwerking en -verwerking komen voor. Daarbij leren de leerlingen echter te beperkt werken volgens een stappenplan en hanteren ze onvoldoende spreek- en schrijfkaders. De leraren stimuleren het gebruik van instructiekaarten en strategieën zelden. De onderwijsleersituaties blijven overwegend gesloten en evolueren nog maar weinig naar een meer open, projectmatige aanpak. De leerlingen bereiken daardoor niet het vereiste niveau van zelfstandigheid van uitvoering.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De toetsen van het dagelijks werk en de syntheseproeven sluiten aan bij de inhouden van de thema's en peilen vooral naar kennis en reproductie van kennis. De evaluatie is daardoor enerzijds onvolledig en meet anderzijds onvoldoende de mate waarin de leerlingen de functionele vaardigheden hebben verworven.

De leerplandoelstellingen met betrekking tot 'tijd- en ruimtewetenschappen', 'natuurwetenschappen', 'functionele informatieverwerking en -verwerking' en 'maatschappelijk en ethisch bewustzijn, weerbaarheid en verantwoordelijkheid', worden onvoldoende frequent en niet op het juiste beheersingsniveau geëvalueerd. De evaluatie peilt onvoldoende naar vaardigheden en toepassingen in functionele, complexere probleemstellende contexten. De evaluatie van rekenvaardigheden gebeurt vooral via vraagstukken in toetsen. Deze vraagstukken missen meestal de nodige functionele en levensechte contexten. De leraren toetsen de taalvaardigheden ook te weinig op basis van levensechte talige opdrachten. Aspecten als organisatiebekwaamheid, groepswerk en zelfredzaamheid maken geen deel uit van de evaluatiepraktijk.

De score op de testen is weinig transparant voor de leerlingen, evaluatiecriteria ontbreken meestal. De leerlingen zijn daardoor niet altijd actief betrokken bij de evaluatie. Ze krijgen ook onvoldoende kansen om zichzelf en hun medeleerlingen te beoordelen. Vakgebonden attitudes komen in de evaluatie niet aan bod.

De commentaren op de vakkaarten zijn, in geval van tekorten, te weinig aanmoedigend geformuleerd en wijzen te weinig op positieve verwachtingen ten aanzien van de leerlingen. Ze bevatten daarnaast nauwelijks analytische informatie en remediërende wenken.

De meeste leerlingen scoren behoorlijk voor PAV. Gezien de evaluatie onvoldoende valide is, geven de studieresultaten echter geen correct beeld van de mate waarin de leerlingen de leerplandoelstellingen beheersen.

Het vak PAV levert een belangrijke bijdrage aan de geïntegreerde proef (gip) en ondersteunt de leerlingen bij de voorbereiding en de uitvoering ervan.

Uitrusting

ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De infrastructuur voldoet aan de minimale leerplanvereisten. De leraren beschikken over vaklokalen met de nodige uitrusting. Er is projectieapparatuur en een computer voor de leraar beschikbaar. De leerlingen maken gebruik van het nabijgelegen computerlokaal en van de computers die in het vaklokaal beschikbaar zijn. De leraren kunnen daarnaast mobiele apparatuur ontlenden, maar dit is omslachtig en gebeurt daardoor niet systematisch. Rekenmachines, woordenboeken, atlanten, naslagwerken, brochures, krantjes... bevinden zich in een gemeenschappelijke opbergruimte vlakbij de klaslokalen. Dit materiaal wordt situationeel ingezet. In de lokalen zijn er landkaarten, tijdsbalken en ander visueel materiaal aanwezig.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

Het respectvolle en positieve pedagogische klimaat ondersteunt het welbevinden van de leerlingen en stimuleert hun betrokkenheid en motivatie. De leerbegeleiding signaleert specifieke leerproblemen. De leraren hebben daardoor een goed zicht op de beginsituatie en de ondersteuningsnoden van de leerlingen. Ze passen sticordi-maatregelen consequent toe.

Dankzij de kleine lesgroepen zijn activerende werkvormen en een begeleiding op maat mogelijk. In sommige lessen zijn een grote groepsdynamiek en veel sociale interactie merkbaar. Hierdoor leren de leerlingen van elkaar.

Er zijn echter te weinig leermiddelen beschikbaar die het leren leren van de leerlingen ondersteunen. Leerlingen maken te weinig doelgericht gebruik van stappenplannen, instructiefiches en leerstrategieën. Bij de uitvoering van taken handelen ze overwegend leraargestuurd, waardoor ze onvoldoende volgens een leerlijn zelfstandig probleemoplossend leren werken. Dit is niet bevorderend voor de graduele ontwikkeling van de vaardigheden en de zelfstandigheid van de leerlingen.

De leerlingen krijgen voldoende tussentijdse mondelinge feedback op hun leerprestaties tijdens de lessen. De leraren zijn bereid om buiten de lessen vastgestelde leerproblemen te remediëren. Leerlingen maken beperkt van deze mogelijkheid gebruik.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

Frequente wissels van vakleraren hypothekeerden tot voor kort de vakgroepwerking, waardoor het vakoverleg moeizaam verliep en de verticale samenhang onduidelijk was. De vakgroep maakte desondanks afspraken zodat de thema's niet overlaptten. Divergerende visies op het vak en verschillen in betrokkenheid leidden echter tot sterke kwaliteitsverschillen van de gebruikte thema's per leraar, leerjaar en graad.

De huidige vakgroep overlegt frequent formeel en informeel. Ze is echter nog geen performant forum voor inhoudelijk overleg en kennisdeling. De leraren zijn zich wel bewust van de werkpunten, staan open voor professionalisering in functie van kwaliteitsverbetering en startten recent met bijsturingen. De eerste stappen naar kwaliteitsverbetering zijn daardoor zichtbaar.

4.1.1.7 Informatica in tso tweede graad in de studierichting Handel en Handel-talen (leerplan D/2011/7841/045)

Voldoet

De leerlingen bereiken de meeste leerplandoelstellingen rond de verschillende competenties in voldoende mate. De uitrusting beantwoordt aan de minimale materiële leerplanvereisten.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

Het onderwijsaanbod beantwoordt in voldoende mate aan een groot deel van de leerplandoelstellingen. Het beheersingsniveau is voor de meeste competenties voldoende. De vakgroep zorgt voor een vrij evenwichtige verdeling van de onderdelen. De recente bijsturingen in het aanbod van de onderdelen 'klavierstudie' en 'tekstverwerking' leveren wat dat betreft een positieve bijdrage. Deze bijsturingen komen ook de verticale samenhang tussen het eerste en tweede leerjaar ten goede. Het integreren van de verschillende competenties zoals het leerplan beoogt, vindt voornamelijk ingang bij de toepassingspakketten. De klemtoon in de lessen ligt veeleer op kennis en technische vaardigheden en in mindere mate op inzicht en attitudes. Omdat de vakgroep het leerboek laat primeren op het leerplan is in beide studierichtingen het inzichtelijk werken en het ontwikkelen van probleemoplossend denken binnen alle onderdelen nog een werkpunt. Dit komt vooral tot uiting in de studierichting Handel-talen omdat daar het onderdeel 'algoritmisch denken' niet in het leerplan is opgenomen. De vakgroep biedt het onderdeel 'algoritmisch denken' in de studierichting Handel kwaliteitsvol aan, maar er is nog onvoldoende opbouw van het eerste naar het tweede leerjaar. Het optillen van de basisconcepten naar een abstract niveau en het ontwikkelen van vakgebonden attitudes gebeuren niet voldoende.

De oefeningen kaderen meestal binnen de leefwereld van de leerlingen. Bij het aanbod vertrekt de vakgroep niet steeds vanuit betekenisvolle, realiteitsgerichte probleemstellingen zoals het leerplan verwacht.

De leerlingen oefenen een aantal competenties vakoverschrijdend in via opdrachten voor onder meer bedrijfseconomie. De vakgroep besteedt aandacht aan de actualiteit en streeft vakoverschrijdende eindtermen rond 'mediawijsheid' na.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De didactische uitrusting beantwoordt aan de minimale materiële leerplanvereisten. De school beschikt over degelijk uitgeruste computerlokalen, aangesloten op een netwerk. De ICT-coördinatoren houden het computerpark up-to-date met de meest recente en algemeen gangbare software. Alle lokalen zijn voldoende ruim en uitgerust met een beamer. In alle lessen beschikt elke leerling over een computer of laptop. De leraren zetten de uitrusting adequaat in voor het bereiken van de onderwijsdoelstellingen.

De vakgroep gebruikt leerboeken, aangevuld met eigen ontwikkeld cursusmateriaal. Zowel de leraren als de leerlingen maken gebruik van het digitale leerplatform.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie is representatief voor het leerstofaanbod. Voor de leerplanonderdelen betreffende klavierstudie en de toepassingspakketten is de evaluatie valide en leerplangericht. Voor het onderdeel 'computers, netwerken en internet' bevraagt de vakgroep vooral kennis en is het beheersingsniveau soms te laag. Voor de overige onderdelen peilt de evaluatie vooral naar kennis en vaardigheden en in mindere mate naar verworven inzicht en attitudes.

De evaluatie is volledig gebaseerd op het dagelijks werk, er zijn geen examens. Voor parallelklassen stellen de leraren soms gemeenschappelijke toetsen op.

De taken en toetsen zijn verzorgd opgesteld. De opdrachten zijn overwegend praktijkgericht en sluiten aan bij de leefwereld van de leerlingen. De vragen en instructies zijn herkenbaar, gevarieerd en duidelijk geformuleerd. Er is in het sjabloon van de school ruimte voor zelfevaluatie, maar het invullen door de leerlingen is in de meeste gevallen te vrijblijvend.

De evaluatie is overwegend productgericht en slechts in beperkte mate transparant. Duidelijke evaluatiecriteria en een puntenverdeling zijn niet altijd voorzien en in de meeste gevallen kennen de leerlingen de beoordelingscriteria niet voldoende. De vakgroep is nog op zoek naar een doeltreffende manier om vakattitudes expliciet te beoordelen.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De sfeer in de lessen is rustig en er heerst een positief en veilig leerklimaat. De meeste leerlingen zijn aandachtig en werkzaam.

De preventieve leerbegeleiding krijgt voornamelijk een invulling via individuele begeleiding en feedback bij het maken van oefeningen aan de computer. Leerlingen die snel werken, maken uitbreidingsoefeningen. De intensiteit en de effectiviteit van de begeleiding en de feedback verschilt per leraar. De leerlingen beschikken over een planningsagenda, maar het gebruik ervan is beperkt. Ook het actief verwerken van de leerstof in de leerboeken tijdens en buiten de lessen is vrijblijvend. De vakgroep laat hier kansen liggen om de vakoverschrijdende eindtermen rond 'leren leren' doelgericht te realiseren.

De leraren bepalen van de instromers systematisch het niveau op het vlak van klavierbeheersing. Bij tekorten stellen de leraren een planning op zodat de leerlingen de achterstand zelfstandig kunnen bijwerken.

Er is veel aandacht voor curatieve leerbegeleiding. De leerlingen krijgen voldoende feedback op de behaalde resultaten, gekoppeld aan eventuele remediëringsoefeningen. De leraren geven waar nodig inhaallessen en extra begeleiding voor het wegwerken van problemen.

Het taalgebruik door de leraren is verzorgd en de aandacht voor de vaktaal is goed.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Systematisch vakgroepoverleg vindt slechts sporadisch plaats. Tijdens frequente informele overlegmomenten maken de leraren voornamelijk praktische afspraken. Inhoudelijk overleg rond leerplangericht lesgeven en evalueren komt weinig aan bod. De vakgroep heeft geen systematische manier om de leerplanrealisatie op te volgen.

Het lerarenteam krijgt voldoende kansen om zich op alle domeinen te professionaliseren. De vakgroep heeft de laatste twee schooljaren enkele vakgerichte– en algemeen pedagogische navormingen gevolgd.

4.1.1.8 Toegepaste informatica in tso derde graad in de studierichting Boekhouden-informatica (leerplan D/2013/7841/013)

Voldoet niet

De leerlingen bereiken de raamdoelstellingen niet in voldoende mate. De evaluatie is niet transparant en onvoldoende leerplangericht.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Het onderwijsaanbod is onvolledig, onevenwichtig en onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. Enerzijds krijgen de leerlingen binnen een aantal onderdelen van het leerplan niet alle raamdoelstellingen aangeboden. Anderzijds overschrijdt een deel van het aanbod de verwachtingen van het leerplan.

Het grootste deel van de overkoepelende doelstellingen betreffende probleemanalyse, netwerken, ergonomie en milieu, digitale gegevens en recente ontwikkelingen komt niet of onvoldoende expliciet aan bod. De vakgroep besteedt weinig en slechts oppervlakkig aandacht aan belangrijke basisconcepten over onder meer relationele databanken en object georiënteerd programmeren. Dit belemmert een duurzame verankering van de basisconcepten en het bereiken van het vereiste beheersingsniveau. De overaccentuering van de raamdoelstelling 'zelfredzaamheid ontwikkelen bij de oplossing van een probleem' gaat ten koste van het expliciet leren over en inoefenen van heel wat andere raamdoelstellingen.

Het grootste deel van het aanbod is gericht op het verwerven van inzicht, kennis en vaardigheden voor het programmeren van de oplossing van een probleem binnen het onderdeel 'ontwikkelen van een toepassing'. Hiervoor gebruiken de leerlingen voornamelijk programmeertalen voor het creëren van dynamische webpagina's. Ze krijgen ruim de tijd om te oefenen op basis van eenvoudige probleemstellingen gesitueerd in hun leefwereld. Binnen het onderdeel 'toepassingssoftware' besteedt de vakgroep enkele lessen aan het ontdekken van een vector tekenprogramma voor het ontwerpen van logo's, maar het rekenblad komt, zoals het leerplan vereist, niet aan bod. Verder is er aandacht voor de implementatie en bevraging van eenvoudige databanken. Dit aanbod situeert zich voornamelijk in de onderdelen 'databanken' en 'elektronische communicatie', maar is onvolledig en benadert het vereiste beheersingsniveau niet.

De leerlingen realiseren de doelstellingen rond 'projectontwikkeling' binnen het onderdeel 'ontwikkelen van een toepassing' in de geïntegreerde proef (gip). Dit gebeurt onder meer in het kader van een mini-onderneming of via projecten die de leerlingen zelf voorstellen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De materiële uitrusting om de raamdoelstellingen te realiseren, voldoet. De school beschikt over degelijk uitgeruste computerlokalen, aangesloten op een netwerk. De ICT-coördinatoren houden het computerpark up-to-date met de meest recente en algemeen gangbare software. In alle lessen beschikt elke leerling over een computer en alle lokalen zijn uitgerust met een projectiesysteem voor computerbeelden.

De leerlingen hanteren veelvuldig de hulpmogelijkheden van het internet en stellen zelf een portfolio met leermiddelen samen op basis van het materiaal dat ze daar vinden.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

Onder meer door de lacunes en het onevenwicht in het aanbod, is de evaluatie onvolledig en onevenwichtig. Het eindcijfer levert geen correct beeld over de beheersing van de raamdoelstellingen. Over het algemeen peilen de evaluaties enkel naar competenties voor het programmeren van de oplossing van een probleem. De vakgroep toetst de analyse- en ontwerpfasen niet onafhankelijk van een programmeertaal zoals het leerplan beoogt. De probleemstellingen zijn veeleer eenvoudig en er is geen variatie in de vraagstelling. Enkele vragen hebben betrekking op het ontwerpen van logo's met een vector tekenprogramma en op het implementeren van een eenvoudige databank. Dit gebeurt niet op het verwachte beheersingsniveau van het leerplan. De leraren bevragen de kennis en het inzicht van de leerlingen in de basisconcepten niet expliciet.

De evaluatie is niet transparant. Er zijn geen beoordelingscriteria en puntenverdelingen. Alles wordt mondeling aan de leerlingen medegedeeld en komt intuïtief tot stand. In de toetsen, taken en examens ontbreken contextrijke en realiteitsgerichte probleemstellingen grotendeels en ook duidelijk geformuleerde instructies zijn niet altijd aanwezig.

Leerbegeleiding De sfeer in de lessen is rustig en er heerst een positief en veilig leerklimaat. Het gebruik van interactieve werkvormen is afhankelijk van de betrokken leraar.

Preventief Begeleid zelfstandig werken en leren kenmerken de meeste bijgewoonde lessen. De aangeboden oefeningen kaderen in de leefwereld van de leerlingen en stimuleren zelfontdekkend leren en de interesse voor het vak. Tijdens het werken aan de computer zijn de leerlingen geconcentreerd en werkzaam.

Curatief

Positief is de overwegend coachende houding van de vakgroep tijdens het leerproces. Door de kleine klasgroepen is een intensieve begeleiding met individuele feedback bij het maken van oefeningen mogelijk. De preventieve leerbegeleiding krijgt via deze aanpak een invulling tijdens de lessen.

Wat de curatieve leerbegeleiding betreft, gebeurt de feedback na toetsen en examens in de eerste plaats mondeling, zowel klassikaal als individueel. Daartoe nemen de leraren na elke examenperiode ruim de tijd. De vakgroep biedt vrijblijvend remediëringsoefeningen, inhaallessen, extra begeleiding of ondersteuning van de gip aan. De vakgroep evalueert de doeltreffendheid van de remediëring niet. Werken aan de vakoverschrijdende eindtermen rond 'leren leren' gebeurt impliciet.

In de bijgewoonde lessen is vastgesteld dat de aandacht voor de vaktaal goed is, maar het taalgebruik door de leraren bij de individuele ondersteuning is veeleer dialectisch.

Deskundigheidsbevordering Systematisch vakgroepoverleg vindt slechts sporadisch plaats. Tijdens frequente informele overlegmomenten maken de leraren voornamelijk praktische afspraken. Inhoudelijk overleg rond leerplangericht lesgeven en evalueren komt weinig aan bod. De vakgroep heeft geen systematische manier om de leerplanrealisatie op te volgen.

Overleg

Vorming

De vorming van de leraren gebeurt grotendeels via zelfstudie.

4.1.1.9 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid De visie en planning staan garant voor een kwaliteitsvolle invulling van de inspanningsverplichting voor de VOET.

Doelgerichtheid

Het VOET-beleid van de school is ingebed in het opvoedingsproject dat verbondenheid centraal stelt. De school wil de leerlingen optimale kansen bieden om leervaarde, sociale, democratische, gezonde, milieubewuste, gelukkige en verbonden jongeren te worden. Ze focust zo op de totaalontplooiing van de leerlingen. Die ambitie sluit aan bij de inspanningen die ze levert om via een verticale en horizontale samenwerking alle VOET na te streven bij alle leerlingen tijdens hun schoolloopbaan op de campus.

Om die ambitie te realiseren, stelde de school een beleidsplan op voor de campus met strategische en operationele doelen. De deelscholen nemen die doelen op in een eigen actieplan. De acties die ze daarin formuleren, zijn concreet, maar nog te weinig specifiek, meetbaar, aanvaardbaar, realistisch en vooral tijdsgebonden (SMART) om doelgericht op te volgen. Wel schenken de actieplannen telkens aandacht aan de gezamenlijke visie, de communicatie met betrokken actoren, de inventarisatie en implementatie, de evaluatie en de professionalisering. De gelijkgerichtheid in de aanpak tussen de drie deelscholen is op dit vlak groot.

Om haar VOET-werking doelgerichter te maken, werkt de school recent met een nieuwe registratievorm. De overzichten tonen aan dat ze het VOET-beleid bewust verankert in haar werking. Dat doet ze vooral dankzij een lange traditie van les overstijgende en extramurale projecten en activiteiten die ze beoordeelt in functie van het potentieel om de VOET met voldoende diepgang te realiseren. Ze verliest daarbij ook praktische overwegingen zoals de impact op de lessen niet uit het oog. De projecten en activiteiten zijn gevarieerd en goed gespreid over het hele schooljaar. Sommige komen jaarlijks of tweejaarlijks terug, andere spelen in op de actualiteit. Een aantal zijn campusbreed, andere specifiek voor een studierichting, graad of onderwijsvorm.

Daarnaast moedigt de school de leraren aan om de VOET te integreren in het curriculum. Ze rekent hiervoor op de verantwoordelijkheid en professionaliteit van de leraren.

Ondersteuning De organisatiestructuur functioneert vrij adequaat.

De directie coördineert en houdt toezicht op de visie, de organisatie, de communicatie en de evaluatie van de VOET-werking. Ze treedt stimulerend en faciliterend op bij de uitvoering. Sinds enkele jaren nemen ook beleidsmedewerkers vanuit de deelscholen die rol op.

Onder begeleiding van de beleidsmedewerkers hebben de initiatiefnemers van de projecten en activiteiten in het nieuwe registratiesysteem een jaarplan aangemaakt voor elk project of activiteit. De ondersteuning om de VOET na te streven op vakniveau is minder concreet uitgewerkt. De school laat het aan de vakgroepen over om te bepalen welke VOET ze zinvol in de vakken kunnen integreren. Wel vestigt de directie de aandacht op de inspanningsverplichting van VOET tijdens de personeelsvergaderingen en via een brochure die ze aan alle personeelsleden bezorgt. Inhoudelijke aansturing en opvolging van de VOET-werking binnen de vakken gebeurt niet systematisch.

De initiatiefnemers staan in voor de inhoudelijke vormgeving en de praktische organisatie van projecten en activiteiten. Zij werken daarvoor regelmatig samen met actoren uit de lokale gemeenschap. Daarnaast proberen ze zoveel mogelijk leraren en leerlingen bij de uitvoering te betrekken. Ze richten zich daarbij tot vakgroepen die een zinvolle inhoudelijke bijdrage kunnen leveren aan de voorbereiding, de uitwerking en de opvolging. Globaal genomen is die betrokkenheid voldoende groot.

Toch valt het op dat sommige vakgroepen zelden een bijdrage leveren. Nochtans biedt een bewuste koppeling met het curriculum meer garanties voor een duurzaam leereffect bij de leerlingen.

De school communiceert geregeld over de schoolbrede projecten met de ouders. Via de website en de nieuwskrant van de school komen de initiatieven tot bij een breder publiek.

Doeltreffendheid De school evalueert zowel de beleidsmatige aanpak als de uitvoering van haar VOET-werking. Die evaluatie heeft betrekking op meerdere aspecten van de VOET-werking, is vrij systematisch uitgebouwd en leidt geregeld tot duidelijke conclusies en bijstellingen. Recent deed de school hiervoor ook een beroep op de pedagogische begeleidingsdienst als kritische vriend.

Om het aanbod en bereik te evalueren op schoolniveau gebruikt de directie digitale overzichten per context. Dit systeem laat toe na te gaan in welke mate een bepaalde leerlingengroep tijdens de schoolloopbaan met alle VOET in contact is gekomen. Uit de analyse van het VOET-bereik blijkt een behoorlijke dekkingsgraad.

De school laat het aan de vakgroepen over om de kwaliteit van de VOET-bijdrage in de vakken na te gaan. Uit het erkenningsonderzoek van de doorgelichte vakken blijkt dat de VOET op een zinvolle manier aan bod komt in de keuze van het lesmateriaal maar dat de leraren daarbij niet altijd bewust de link leggen naar de VOET-werking. Een planmatig nastreven van de VOET vanuit de vakken ontbreekt. Een uitzondering hierop zijn de VOET ICT en de integratie van ICT tijdens de lessen.

De lesoverstijgende en extramurale activiteiten en projecten evalueert de school meer systematisch. Ze maakt daarbij weloverwogen keuzes om een overbevraging te vermijden en betreft niet alleen de leraren, maar ook de leerlingen en soms zelfs externen bij de evaluatie. Dat leidt tot effectieve bijstellingen. In haar evaluaties peilt de school naar het praktische verloop en de algemene tevredenheid. Daarnaast focust ze soms op elementen die eigen zijn aan de VOET. Zo wil ze een beter zicht krijgen op de diepgang waarmee de leerlingen de VOET bereiken. Een evaluatie naar het duurzame leereffect is echter nog geen gemeengoed. Uit het gesprek tijdens de doorlichting blijkt wel dat de school bewust streeft naar voldoende diepgang.

Ontwikkeling De deskundigheidsbevordering maakt integraal deel uit van de kwaliteitszorg voor de inspanningsverplichting voor de VOET. Via het nascholingsplan van de campus en van de scholengemeenschap stimuleert het beleid de leraren om zich verder te professionaliseren op het vlak van de VOET. De school neemt ook deel aan de netwerkbijeenkomsten voor de VOET.

**Uitvoering
Omgeving en duurzame
ontwikkeling**

De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd.

In deze context kaderen tal van initiatieven die ingebed zitten in het dagelijkse schoolleven en daardoor een zeer breed bereik kennen. De deelname aan de Zuiddag en de dikke truiendag, kleinere projecten zoals sorteren op school of de properste klas, omvangrijke projecten zoals Sint-Ursula fietst voor COOP Africa of de buitenlandse reizen zijn maar enkele voorbeelden van initiatieven die de leerlingen bewust maken van hun rol in duurzame ontwikkeling.

De werkgroep MOS (milieuzorg op school) levert hierbij een belangrijke bijdrage. Het is een actieve werkgroep die kan wegen op het beleid en een groot draagvlak kent bij de leerlingen en de leraren. Hij komt wekelijks bij elkaar onder begeleiding van twee leraren die elk één BPT-uur krijgen om de MOS-werking op te volgen. Dat doen ze vanuit een duidelijk actieplan en met concrete draaiboeken. Het hele jaar door organiseert de werkgroep acties. Zo slaagt de school erin alle leerlingen en alle personeelsleden te bereiken om "samen duurzame keuzes te leren maken". Dat de werking kwaliteitsvol is, blijkt ook uit de externe erkenning: al voor de derde keer behaalt de school een groene vlag die de Foundation for Environmental Education uitreikt via het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie in het kader van het internationaal project Eco-Schools.

Socioculturele samenleving

De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd.

De school streeft deze eindtermen enerzijds na binnen bepaalde lessen. Anderzijds zet ze in op een waaier aan schoolbrede projecten, zoals de activiteiten van het pastoraal team Surplus, een studiereis, een uitwisseling, een bezoek aan een organisatie of museum, enzovoort. De leraren bespreken in vele gevallen deze activiteiten op voorhand in de lessen en soms volgt er een nabespreking of een evaluatie.

De inspanningen die de schoolt levert om de VOET diepgaand na te streven, blijken bijvoorbeeld uit de methodiek van de proactieve cirkels en de herstelcirkels. Deze methodiek wil de verbondenheid vergroten tussen de leerlingen, leert hen relaties opbouwen, onderhouden en herstellen en is al enkele jaren ingeburgerd in het schoolleven. De school past haar zowel preventief als curatief toe. Ze kent een kwaliteitsvolle invulling. De verankering in de leerlingenbegeleiding getuigt bovendien van het integraal beleid dat de school voert. Het bereik is groot: alle leerlingen maken in de loop van hun schoolloopbaan meerdere keren kennis met deze werkvorm. De personeelsleden volgden regelmatig vormingen op campusniveau om de methodiek goed toe te passen en kunnen terugvallen op een degelijke infobrochure. De opvolging vindt een neerslag in het leerlingvolgsysteem of in verslagen. Bij cirkelmomenten die eindigen met concrete afspraken, gaat de school ook na of deze worden opgevolgd.

4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) na, maar is hierin nog onvolledig. Ze beschikt over een reglementair samengesteld comité voor preventie en bescherming op het werk (CPBW) dat vijf keer per jaar vergadert. De financieel en logistiek verantwoordelijke en de drie lokale preventieadviseurs staan, binnen hun ruim takenpakket, samen in voor het welzijnsbeleid op de campus. Zij leveren de laatste jaren dagelijks belangrijke inspanningen om ondanks de beperkt beschikbare tijd en de staat van de gebouwen, een nette en veilige leeromgeving voor de leerlingen te creëren. Ze vergaderen maandelijks en zijn zeer goed op de hoogte van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling. Regelmatig overleg met de coördinerende preventieadviseur en alle preventieadviseurs van de scholengemeenschap biedt ondersteuning. De communicatie over de verschillende aspecten van het welzijnsbeleid in bijvoorbeeld personeelsvergaderingen of het vademecum is echter beperkt en het personeel is weinig betrokken.

De voornaamste uitdaging op korte termijn blijft het onderhoud van de oudere gebouwen dat elk schooljaar een flink deel van het budget opsloort. Noodzakelijke onderhoudswerken gerealiseerd in de voorbije jaren zijn onder meer de vervanging van de ramen in de meeste gebouwen, de gevelrenovatie en vervanging van de luifel van blok F, de vernieuwing van de stookinstallatie in blok C, de renovatie van wetenschapslokalen en de feestzaal, en de gedeeltelijke installatie van een draadloos netwerk. De school plant dit schooljaar een haalbaarheidsstudie door een extern studiebureau, om de uitvoering van het masterplan, dat in 2009 werd ingediend, bij te sturen.

De school beschikt over een globaal preventieplan en een jaaractieplan. Ze concretiseert daarin echter onvoldoende de opmerkingen uit de verslagen van de externe preventiedienst en controlediensten en slaagt er onvoldoende in om de vastgestelde tekorten systematisch weg te werken. De vaststellingen van deskundigen, die terug te vinden zijn in documenten, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkt.

Meermaals per jaar voert de school een rondgang uit en ze beschikt over een preventief onderhoudsprogramma. Het brandpreventieverslag en het verslag van de externe dienst somt een aantal ernstige tekorten op. Sommige zijn opgelost, maar andere zijn niet opgenomen in de jaarlijkse actieplannen of het globaal preventieplan. Het keuringsverslag van de laagspanningsinstallatie besluit met een voldoet niet en meerdere tekortkomingen zijn niet concreet gepland. In de periode tussen de vorige en de huidige doorlichting is er voor meerdere vastgestelde tekorten geen oplossing uitgewerkt of concreet gepland. Zo is onder meer de evacuatie via het platte dak van de middenschool niet aangepakt. Er is geen duidelijke aankoopprocedure en de preventieadviseur is onvoldoende betrokken bij het aankoop- en indienststellingsbeleid. De school verzamelt een aantal gegevens, maar analyseert deze niet systematisch om de kwaliteit te evalueren en bij te sturen.

Op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving zijn er ook nog werkpunten. In de gebouwen van de bovenbouw voldoet de hoogte van een aantal trapleuningen niet aan de regelgeving en zijn de verlichting en de kapstokken onvoldoende afgeschermd. In de fietsenstalling ontbreken pictogrammen naar de uitgangen. Zekeringskasten zijn niet afgesloten en in sommige computerlokalen verhogen loshangende snoeren de risico's op valgevaar. De school voert een aantal controles uit van toestellen, installaties en arbeidsmiddelen die vallen onder de controle van een bevoegde dienst, maar de periodieke controles van ladders en turntoestellen gebeurt niet. De instelling beschikt niet over een beheersplan ter preventie van legionella. Het aantal beschikbare en gescheiden toiletten voor jongens/meisjes en personeel van de bovenbouw is te beperkt.

Het algemene onderhoud van het domein, de gebouwen en de lokalen voldoet wel grotendeels en de meeste lokalen voldoen aan de minimale comfortvoorwaarden. Vrijwel alle veiligheidsinstructiekaarten en MSDS-fiches (Material Safety Data Sheet) zijn beschikbaar. De school beschikt over een goed uitgerust verzorgingslokaal en registreert de interventies van de eerste hulp. Een milieuvergunning en een toelating van het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen zijn beschikbaar. De school organiseert en evalueert tweemaal per jaar een evacuatieoefening en de controle van de brandblusapparaten gebeurt jaarlijks. Het evacueren van leerlingen via het platte dak van de middenschool is echter niet uitgewerkt in het evacuatiescenario.

Voor het wetenschapslokaal chemie beschikt de school over een inventaris van de producten met gevaarlijke eigenschappen. In een aantal andere lokalen zoals onder meer het fysicalokaal bevinden zich producten met gevaarlijke eigenschappen waar de preventieadviseur niet van op de hoogte is. Een aantal lokalen zoals onder meer een PO-lokaal is zeer rommelig. Dit houdt risico's in voor de brandveiligheid.

De bevindingen van de doorlichting resulteren in een gunstig advies beperkt in de tijd voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

4.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis, opgelet: het recht op synchroon internetonderwijs moet opgenomen zijn	ja

• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

5.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De school heeft voor de volledige campus Sint-Ursula vanuit haar pedagogisch project en missie een duidelijke en engagerende visie op zorg uitgewerkt, volledig gebaseerd op de verschillende fases van het zorgcontinuüm en met als basisprincipes de pijlers 'Zorg om leren, zorg om leven en zorg om kiezen'. Vanuit deze visie ziet ze de verschillende zorgdomeinen als een permanent proces en als een gedeelde verantwoordelijkheid voor alle schoolgeledingen. Ze koppelt kwaliteitsonderwijs aan levenslang leren met optimale ontwikkelingskansen op maat van elke leerling. UDL (Universal Design for Learning of geïntegreerd zorgbeleid), HGW (handelingsgericht werken) en herstelgericht gericht werken zijn hiervoor het uitgangspunt en de methodiek. Deze visie op (leer)zorg is in de drie deelscholen geconcretiseerd in actie- en prioriteitenplannen, met schooleigen doelstellingen, prioriteiten en acties, afgestemd op de leeftijdsgroep en de talenten van de leerlingen.

In de drie deelscholen focust de leerbegeleiding in de verschillende zorgfases op leren leren met aandacht voor de basisaspecten van het studeren, zoals planning, methode en motivatie, maar ze benadrukt ook het belang van zelfsturing, -regulatie en -evaluatie als onderdeel van het leertraject. Op deze manier wil de school de leerbegeleiding expliciet afstemmen op de VOET leren leren.

In SUM en SUI is de leerbegeleiding verweven met de GOK-werking (gelijkeonderwijskansen) waar de school werk maakt van de thema's preventie en remediëring en taalvaardigheidsonderwijs. In de drie deelscholen maakt het taal- en talenbeleid ook doelgericht deel uit van de leerbegeleiding. De school vertrekt hier vanuit de visie dat een goede kennis van het Nederlands en ook van andere moderne vreemde talen noodzakelijke voorwaarden voor studiesucces zijn. Vanuit deze context richt de school voor een aantal vakken CLIL-onderwijs (Content and Language Integrated Learning) en sedert februari 2016 een OKAN-klas (onthaalklas anderstalige nieuwkomers) in.

Ondersteuning De school ondersteunt de leer(ling)begeleiding structureel met een ruime omkadering. In de drie deelscholen zijn personeelsleden vrijgesteld voor de interne leerlingbegeleiding. Het directieteam tekent samen met de leerlingbegeleiders het zorgbeleid uit. De cellen leerlingbegeleiding, waarbij ook het CLB is betrokken, geven het zorgbeleid vorm in een brede waaier van schooleigen actie- en prioriteitenplannen met doelstellingen en acties, gericht op de verschillende fases van het zorgcontinuüm. Vanuit HGW, en vooral vanuit UDL, streeft de school naar een werking van haar leerbegeleiding die preventief en curatief alle leerlingen bereikt.

Het schoolbeleid verwacht van alle leraren aandacht voor de brede basisleerzorg voor alle leerlingen. De drie deelscholen organiseren preventief en generiek klassikale sessies over leren leren, uitgewerkt voor een zesjarig curriculum. Vakleraren reiken studietips aan, analyseren de examens en voorzien in remediëring, zowel voor leerattitude en -motivatie als voor vakgebonden leerinhouden. Bij specifieke lacunes in leervaardigheid zijn er doelgerichte workshops of individuele begeleidingssessies met een studiecoach, waar handelingsgericht werken centraal staat.

Voor leerlingen met specifieke behoeften werkt de school samen met een vast team van GON-begeleiders (geïntegreerd onderwijs) die geïntegreerd zijn in de schoolwerking. Zij zijn aanwezig op de begeleidende klassenraden en stellen samen met de cel leerlingbegeleiding, de medewerkers van het CLB, de ouders en de leerlingen een individueel begeleidingsplan en sticordi-maatregelen (stimulerend, compenserend, remediërend en dispenserend) op. In SUM en SUL is voor hoogbegaafde leerlingen een deeltraject (JUMP) uitgewerkt met verschillende modules, onder meer met zelfstandige verwerking van leerinhouden voor een aantal vakken en met projecten rond specifieke en uitdagende thema's. Ook voor de OKAN-leerlingen stippelt de school een traject uit met, naast de taallessen, aandacht voor het ontdekken van eigen talenten, en dit met het oog op een gepaste studieoriëntering na OKAN. Zieke of langdurig afwezige leerlingen kunnen rekenen op ondersteuning via de projecten Tijdelijk onderwijs aan huis en Bednet.

Voor alle ondersteunende en begeleidende acties en initiatieven heeft de school de trajecten en procedures gedetailleerd uitgewerkt. Onder meer voor de intake en het onthaal van leerlingen, de begeleidende klassenraden, de individuele begeleidingssessies, de GON-begeleiding, het werken aan onderzoekscompetentie (SUL) en het JUMP-project zijn leidraden opgesteld voor de bespreking en voor de planning, organisatie en uitvoering van de begeleidings- en remediëringsinitiatieven. Ook hier volgt de school de verschillende zorgfases. De leerlingbegeleiders en de CLB- en GON-medewerkers verlenen hierbij deskundige ondersteuning. De personeelsleden en de ouders worden degelijk geïnformeerd via de personeelsvergaderingen, de pedagogische studiedagen en infosessies.

Alle gegevens, begeleidingstrajecten en de besprekingen daarvan worden zorgvuldig, gedetailleerd en volgens een vaste structuur in het elektronische leerlingvolgsysteem (LVS) ingebracht. De school voorziet in voldoende opslagruimte om de gegevens van de vorige schooljaren te bewaren. Op deze manier heeft de school een volledig zicht op het schooltraject en de mogelijke problematiek van de leerlingen.

De cellen leerlingbegeleiding van de drie scholen nemen deel aan de schooloverschrijdende werkgroep leerlingbegeleiding, de kerngroep overleg basis- en secundair onderwijs, de SOHO-werkgroep (overgang secundair naar hoger onderwijs) en de netoverstijgende OKAN-werking. Voor een aantal projecten, onder meer het PLUS-project dat gericht is op herstelgericht werken, is de school ingeschakeld in een netoverstijgende samenwerking.

De school investeert sterk in de professionalisering van haar personeelsleden. De interne begeleiders volgden een bijkomende opleiding voor leerzorg en socio-emotionele begeleiding. Ze nemen deel aan de professionaliseringsinitiatieven van de pedagogische begeleidingsdienst en een aantal nascholingscentra. De CLB-medewerkers en de GON-begeleiders leveren, onder meer door hun deelname aan de werking van de cellen leerbegeleiding en de begeleidende en delibererende klassenraden, een aanzienlijke ondersteuning in de professionalisering van alle personeelsleden.

Doeltreffendheid Integrale kwaliteitszorg vormt een geïntegreerd beleidsinstrument in de totale schoolwerking. De zorg- en leerbegeleiding is daarin een belangrijke schakel. De gedetailleerd uitgewerkte actie- en prioriteitenplannen vermelden de initiatieven die reeds lopen en moeten worden geborgen, welke verdere uitwerking verdienen en wat nog moet worden opgestart. Deze oplijsting is het resultaat van een systematisch hanteren van de PDCA-kwaliteitscirkel (plan, do, check, act) en van een aantal zelfevaluatie-instrumenten in de diverse begeleidingsinitiatieven.

De school is sterk in het verwerven, doorgeven en gebruiken van een brede waaier van leerlinggegevens, onder meer via de BaSO-fiche (overgang basisonderwijs naar secundair onderwijs), de intakegesprekken, de onthaaldagen en portretklassenraden, de verticale vakgroepwerking, de gegevensopslag in het LVS en de observatie- en analysedocumenten, bijv. in het talenbeleid en het JUMP-project. Ze gebruikt deze gegevens op een efficiënte en deskundige manier voor het uittekenen van de diverse begeleidingstrajecten.

Het CLB is een betrokken partner in het zorgsysteem. De medewerkers zijn tijdens hun aanwezigheid actief betrokken in het volledige zorgbeleid en zijn, wanneer nodig, voldoende bereikbaar voor de leerlingbegeleiders en de leerlingen. In het kader van UDL, geïntegreerde kwaliteitszorg en het zorgcontinuüm beschikken de leerbegeleiders in toenemende mate over voldoende deskundigheid voor verhoogde zorg en een aantal aspecten van uitbreiding van zorg.

De begeleidende klassenraden volgen het stamien van het zorgcontinuüm en formuleren de begeleidings- en remediëringstrajecten in het LVS. Op deze manier kennen de leraren voldoende de beginsituatie van de leerlingen en de specifieke zorgmaatregelen vanuit de cel leerlingbegeleiding.

De vakgebonden studietips, de aandacht voor vakterminologie, de leerstofoverzichten en de afspraken over wat kennen en kunnen voor taken, toetsen en examens betekenen globaal een waardevolle preventieve ondersteuning. In heel wat klasgroepen gebeurt het herstelgericht werken met ondersteuning en opvolging van de begeleidende klassenraad. Dit resulteert in klasafspraken en trajecten voor het creëren van een veilig leer- en leefklimaat. De afstemming van de vakgebonden leerbegeleiding op de VOET leren leren gebeurt in een aantal gevallen nog veeleer impliciet. De leerlingen benutten in groeiende mate de mogelijkheden voor zelfevaluatie en -regulering. De leraren voorzien in vakgebonden remediëring door extra oefeningen of uitleg en volgen de resultaten op, maar de remediëring is nog niet overal systematisch gericht op het bereiken van leerplandoelstellingen of op gedifferentieerde werkvormen. De vakkaarten bij de rapporten bevatten voor een aantal vakken en leraarafhankelijk gedetailleerde informatie over de leervorderingen, eventuele lacunes en remediëring. Een aantal leraren geeft evenwel aan dat dit nog niet altijd even grondig gebeurt.

In SUL zijn generieke documenten ontworpen voor het uitwerken en evalueren van de specifieke eindtermen over onderzoekscompetentie. In de betrokken poolvakken blijken echter het concept, de opdracht, de uitvoering en de beoordeling ervan uiteenlopend. In deze context is er nood aan gemeenschappelijk vak- en pooloverstijgend overleg, ook om de doelstellingen, het leerproces en de verwachte prestaties van de leerlingen in kaart te brengen. In SUI zijn de procedure en de methodiek voor de geïntegreerde proef in de betrokken studierichtingen op elkaar afgestemd.

De school integreert haar taalbeleid in de zorg- en GOK-werking. Ze maakt hierbij een onderscheid tussen het taalbeleid als ondersteuning voor taalzwakke leerlingen en talenbeleid, met keuzes voor het aanbod van moderne vreemde talen en de organisatie van CLIL in het zesjarig curriculum en in alle onderwijsvormen. Beide zijn gericht op aandacht voor taal in de klas en op school en op het verhogen van de slaagkansen van alle leerlingen in het hoger onderwijs en de arbeidsmarkt. De drie deelscholen hebben een gemeenschappelijke visie en een talenbeleidsplan, aangepast aan de kenmerken en noden van het eigen leerlingenpubliek, uitgewerkt. In SUM is de werkgroep talenbeleid betrokken bij het ontwerp en de uitvoering van een genormeerde screening van de verschillende domeinen van taalvaardigheid van alle leerlingen bij hun instroom. Via de analyse daarvan en verdere observatie heeft de school een goed zicht op de talige noden van de leerlingen. Het gehanteerde instrument is gericht op een zelfstandige remediëring via verschillende soorten taalvaardigheidsoefeningen. De begeleiders schrijven het remediëringstraject uit en volgen de resultaten, in samenspraak met de leerlingen, op. In alle lessen Nederlands besteden de leraren aandacht aan spreekvaardigheid. De leerlinggegevens stromen onder meer via het LVS door naar SUI en SUL. In beide deelscholen worden de leerlingen van het eerste leerjaar van de tweede graad opnieuw gescreend en worden begeleidende en remediërende acties uitgerold.

In SUM en SUI is taalvaardigheidsonderwijs één van de gekozen GOK-thema's, maar in de drie deelscholen voorziet het schoolbeleid in een gestructureerde taalbeleidswerking via de toegekende GOK-uren en uren leerlingbegeleiding. Naast individuele ondersteuning van de leerlingen met talige noden willen de werkgroepen het draagvlak voor en de deskundigheid in taalondersteuning in alle vakken en bij alle personeelsleden verhogen, onder meer door het ontwerpen van een kijkwijzer voor eenduidige en transparante vraagstelling in de evaluatie. Het talenonderwijs krijgt aandacht via het CLIL- onderwijs en uitwisselingsprojecten. De school legt hier de nadruk op het authentiek en communicatief gebruik van moderne vreemde talen. De werkgroepen evalueren de uitvoering van het talenbeleid via de kwaliteitscirkel. Ze zien het verder doorsijpelen van het talenbeleid op de klasvloer, met onder meer aandacht voor correcte spelling in de leerlingendocumenten, als een volgend werkpunt. Net zoals voor de algemene zorgwerking biedt de school voldoende gelegenheid tot professionalisering van de betrokken personeelsleden via nascholing, ondersteuning van de pedagogische begeleidingsdienst en de participatie aan diverse projecten. Er is inmiddels ook een interne opbouw van deskundigheid en expertise.

Ontwikkeling In het kader van de brede kwaliteitszorg op school is de leerbegeleiding voortdurend in beweging en evolutie. Dat blijkt uit de doelgerichte afstemming van de actie- en prioriteitenplannen op het zorgcontinuüm en uit bijstellingen van de werking en acties op basis van de eigen evaluatie en bevragingen van personeelsleden, leerlingen en ouders. De school is er zich van bewust dat de toenemende zorgnoden van het leerlingenpubliek blijvende bijstellingen noodzakelijk maken, niet alleen op het vlak van begeleidende initiatieven en acties, maar ook op het vlak van externe en interne professionalisering. In deze context geven een aantal leerlingbegeleiders aan dat, vooral in de B-stroom en het bso en ondanks alle begeleidende preventieve en curatieve acties, de werking van het zorgcontinuüm soms zwaar onder druk staat.

5.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid Het directieteam van de campus zette de evaluatiepraktijk op de agenda en rolde haar beleidsprioriteiten uit in de verschillende deelscholen. De deelscholen namen de evaluatiepraktijk al enkele jaren op in hun prioriteitenplannen en agendeerden het op de beleids- en overlegraden. Daarin zijn er echter te weinig operationele en meetbare doelen (bijv. op campus-, school- en vakgroepniveau) opgenomen. De deelscholen geven vorm aan hun evaluatiepraktijk via een aantal ondersteunende schoolspecifieke documenten. Ze leggen het traject vervolgens af op hun eigen ritme en afgestemd op de specifieke noden van de onderwijsvorm. Het beleid kiest daarbij voor een geleidelijke en gedragen organisatieontwikkeling via bevragingen van het personeel, leerlingen en ouders, de oprichting van een denktank of werkgroep, het aanduiden van een tijdelijke coördinator of het inroosteren van gezamenlijke vrije overlegmomenten in de lessenroosters.

Zo optimaliseerden ze onder meer de verhoudingen tussen dagelijks werk (DW) en syntheseproeven (SP), de transparantie van het lettersysteem (A, B, C, D en N), de punten en de wegingen achter de beoordelingsitems, de invulling van breed evalueren, het attituderapport in het aso, gespreide evaluatie en de invoering van syntheseproeven in het bso.

De directies van de deelscholen verwachten van de vakgroepen dat ze zelf de transparantie en de validiteit van de evaluatie bewaken. Het beleid vertrouwt erop dat de evaluatie van de verschillende ontwikkelingsaspecten (basisvorming en specifiek gedeelte) correct verloopt.

Het rapport geeft een algemeen en overzichtelijk beeld van de studieresultaten van de leerlingen. Daarnaast bieden de vakkaarten de mogelijkheid tot het formuleren van gedetailleerde informatie over de individuele leervorderingen en de studiehouding per vak.

Ondersteuning Het directieteam en hun beleidsmedewerkers staan samen in voor onder meer de ondersteuning van de evaluatiepraktijk in de deelscholen. Ze ontwikkelden een aantal beleidsdocumenten om het referentiekader voor de evaluatiepraktijk te beschrijven zoals bijvoorbeeld een brochure 'beraadslagingen einde schooljaar' en de 'leidraad bij de deliberaties'. In het schoolreglement zijn de schooleigen evaluatierichtlijnen opgenomen. Er zijn afspraken over bijvoorbeeld de verhoudingen DW en SP per onderwijsvorm, de geïntegreerde proef en de evaluatiemethodes. Het beleid spoort de vakgroepen aan om afspraken te maken, maar laat de concrete uitwerking aan hen over. Voor een beperkt aantal vakken of werkvormen (zoals projecten of seminars) zijn er geen syntheseproeven. De school ontwikkelde een sjabloon om de realisatie van onderzoekscompetentie in de verschillende vakken te ondersteunen, maar er is onvoldoende vakoverschrijdend overleg om een schoolbrede visie te ontwikkelen over onder meer de beoordeling ervan.

De leraren stellen gemeenschappelijke SP op voor alle parallelklassen. Het beleid legt deze gelijkgerichtheid op, maar volgt niet alle vakgroepen even inhoudelijk op met het oog op de uitwerking van een valide evaluatiepraktijk. Ze gaat ervan uit dat de vakgroepen afspraken maken over de evaluatie van de vakgebonden attitudes. Daarnaast zijn er afspraken over de algemene schoolattitudes. Zo krijgen de leerlingen bij het laattijdig inleveren van taken en toetsen een herkansing tijdens de structurele inhaalmomenten. Het beleid verwacht van de leraren dat ze tegenvallende studieresultaten (D en N-letters) toelichten via de vakkaarten en de oudercontacten. De meeste directieleden lezen de vakkaarten na met oog op de toelichting van de zwakke leerprestaties. Toch blijkt dat nog niet alle leraren deze taak even adequaat opnemen. Bij zwakke klasresultaten vragen de directies nog voor de start van de klassenraden toelichting aan de betrokken leraren.

Het beleid stimuleert gedifferentieerde evaluaties. Via het JUMP-project tracht ze de schoolmoeheid bij hoogbegaafde leerlingen terug te dringen. In overleg met de directie kunnen de leerlingen vervroegd SP afleggen. De vrijgekomen tijd vullen ze in met een maatgericht flexibel leertraject. Leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen genieten bij het afleggen van toetsen en SP van compenserende en dispenserende maatregelen.

De deelscholen hanteren remediërings- en vakantietaken om teleurstellende resultaten te remediëren. Na de taak volgt een nieuwe evaluatie die de leerling informeert over zijn vorderingen. De klassenraad maakt tevens gebruik van verwittigingen om de leerlingen te oriënteren.

Jaarlijks communiceren de deelscholen de deliberatierichtlijnen. Ze bewaken ook het wettelijk vastgelegde maximum aantal dagen dat ze aan evaluatie besteden.

Het elektronische platform ondersteunt de leraren bij de administratie van de evaluaties.

Doeltreffendheid Omdat de deelscholen voor de evaluatiepraktijk weinig operationele doelstellingen formuleren, kan het beleid slechts beperkt de doeltreffendheid van de evaluatiepraktijk op het niveau van de vakgroepen nagaan.

Het beleid heeft veel vertrouwen in de individuele leraren en geeft hen de eindverantwoordelijkheid voor een transparante en valide evaluatie. Uit het erkenningsonderzoek van de vakken blijkt echter dat er kwaliteitsverschillen bestaan binnen de vakken en tussen de leraren. De evaluatie van de verschillende ontwikkelingsaspecten verloopt in een aantal vakken niet correct. Het leerplan is daar onvoldoende de basis van de evaluatie. De beoordelingscriteria en de wegingen blijken in verschillende vakken nog onvoldoende transparant.

De rapportering over de eindresultaten is conform de regelgeving. De notulen van de delibererende klassenraad zijn volledig en de B- en C-attesten zijn voldoende gemotiveerd. Daarnaast biedt het leerlingvolgsysteem bijkomende informatie over de aangeboden begeleidingsinitiatieven en de ondersteuning op vakniveau. Daaruit blijkt dat nog niet alle leraren de ondernomen acties en de resultaten consequent registreren. Ouders en leerlingen zijn via commentaren op de vakkaarten steeds tijdig op de hoogte van nakende B- of C-attesten. Bovendien kunnen de ouders van thuis uit de resultaten opvolgen via het elektronische platform.

De meeste vakgroepen gebruiken de evaluatiegegevens nog niet om te reflecteren over de eigen onderwijspraktijk en deze waar nodig aan te passen. De deelscholen trachten de impact van hun evaluatiebeleid met data op te volgen, maar doen dat nog niet systematisch. Opvolging op leraar- of klasniveau is veeleer beperkt.

Ontwikkeling Ondanks het feit dat evaluatie reeds ettelijke jaren op de agenda van het beleid staat, hebben de vakgroepen beperkt ingezet op de ontwikkeling van hun evaluatiepraktijk waardoor kwaliteitsverschillen merkbaar zijn. Ze hebben een beperkt zicht op de individuele professionaliseringsnoden met betrekking tot evaluatie. Het aantal gevolgde nascholingen over nieuwe en competentiegerichte evaluatievormen is de laatste jaren veeleer beperkt.

6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De school, campus Sint-Ursula, bestaat administratief uit twee aparte scholen. In de feiten zijn het drie scholen (SUM, SUI en SUL), die samen een pedagogisch geheel vormen. De drie deelscholen profileren zich ten aanzien van de buitenwereld duidelijk als een geheel. Hun pedagogisch-didactisch beleid differentiëren ze echter voor bepaalde aspecten volgens het onderwijsniveau en de onderwijsvorm. De doelbewuste organisatie in verschillende gebouwen accentueert deze differentiatie.

Het leiderschap is transparant. Aan het hoofd van elke deelschool staat een directeur die verantwoordelijk is voor de dagelijkse leiding. De drie directeurs zijn gelijkwaardig en vormen samen met de financieel en logistiek verantwoordelijke het directieteam van de campus Sint-Ursula. Elke directeur wordt bijgestaan door een beleidsmedewerker. Er is frequent formeel en informeel overleg, vanuit een gemeenschappelijk gedragen pedagogisch-didactische visie en een gezamenlijke doelgerichtheid en strategie. Daardoor sluit de boodschap die het directieteam uitdraagt aan op de gekozen beleidsopties. De aansturing en de uitvoering van de onderwijskundige processen gebeuren gelijkgericht vanuit talrijke beleidsdocumenten en procedures, maar de concretisering en de diepgang van de implementatie variëren per proces, per deelschool en per vakgroep.

De communicatie in de school is duidelijk en open. Ze verloopt intern via het elektronische platform, mededelingen ad valvas, de gezamenlijke personeelsvergaderingen, de verschillende campus- en deelschoolraden en de vak- en werkgroepvergaderingen. De communicatie met de leerlingen en de ouders verloopt vlot. De bereikbaarheid en aanspreekbaarheid van de directie en de betrokkenheid van de personeelsleden dragen bij tot de open communicatie.

De directie kiest voor een coachende beleidsvoering. Dit leidt tot een aangenaam leer- en leefklimaat. Op pedagogisch-didactisch vlak geeft ze, weliswaar vanuit een duidelijke structuur, veel vertrouwen aan de vakgroepen en verwacht ze van alle personeelsleden een actieve inbreng daarin. De leraren krijgen een grote autonomie om de leerplanrealisatie zelf te bewaken en te reflecteren over het eigen pedagogisch-didactisch handelen. Via functioneringsgesprekken en een beperkt aantal klasbezoeken moedigt de directie hen aan om hun professionaliteit te optimaliseren. Uit het onderzoek van de vakken blijkt echter dat de aansturing en de opvolging op het niveau van de vakgroepen en de lespraktijk in een aantal gevallen te vrijblijvend is om een voldoende antwoord te bieden op een aantal pedagogisch-didactische knelpunten.

Visieontwikkeling De school geeft haar beleid en haar werking vorm vanuit een duidelijke visie, die ze linkt aan haar pedagogisch project. Ze profileert zich als een school die kwaliteitsonderwijs aanbiedt en daardoor maximale slaagkansen voor de leerlingen creëert. Ze heeft oog voor elke leerling, respect voor de eigenheid van iedere persoon en streeft maximale verbondenheid na. Dit uit zich in een uitgesproken zorgbeleid en een permanente aandacht voor het welbevinden van alle betrokkenen. De school beoogt daarnaast ook een nauwe aansluiting bij actuele maatschappelijke tendensen. Ze biedt daarom in de eerste graad de leerlingen een STEM-pakket (Science, Technology, Engeneering and Mathematics) aan. Ze geeft daarnaast meertalig onderwijs vorm door middel van CLIL in een toenemend aantal vakken, studierichtingen, onderwijsniveaus en onderwijsvormen en door middel van internationale stages.

Bij de concretisering in de schoolwerkplannen per deelschool en in de daaraan gekoppelde respectieve jaarlijkse prioriteitenplannen, maken de deelscholen ruimte voor een brede bevraging en koppelen ze ook steeds terug naar alle personeelsleden. Hierdoor creëren ze een breed draagvlak. De deelscholen ondernemen heel wat acties om de verdere optimalisering van het pedagogisch-didactisch proces in goede banen te leiden. Sommige acties initieert de directie, andere acties ontstaan op initiatief van de leraren. Veel van deze acties verlopen parallel, wat de gelijkgerichtheid bevordert. Ze kennen soms echter een invulling eigen aan de deelschool en een eigen dynamiek.

Besluitvorming De verplichte participatieorganen zijn conform de wetgeving samengesteld en functioneren volgens de hen toegekende bevoegdheden.

Daarnaast zijn er verschillende raden en organen actief en dit zowel op het niveau van de respectieve deelscholen als op het niveau van de campus. Deze raden zijn representatief samengesteld en vergaderen frequent over zowel praktische als pedagogisch-didactische onderwerpen. Ze vervullen een belangrijke rol als intern overlegorgaan en klankbord. Ze bevorderen enerzijds de participatie van het personeel, de ouders en de leerlingen van de drie deelscholen aan het beleid. Ze dragen anderzijds bij tot een overkoepelende werking over de deelscholen heen. Er is een constructieve wisselwerking tussen deze beleidsraden en het personeel via de werkgroep- of personeelsvergaderingen.

De schoolraad functioneert als forum voor uitwisseling van informatie en advies over de onderwijskwaliteit, naschoolse activiteiten en de organisatie van de leer- en begeleidingsactiviteiten. De leerlingenraad wordt als klankbord geraadpleegd voor acties in het teken van het welbevinden.

Beleidsvoorstellen, beslissingen en acties ontstaan steeds vanuit bevraging en overleg.

Kwaliteitszorg De kwaliteitszorg kadert binnen een lange traditie. Ze gebeurt zeer systematisch en staat in het teken van kwaliteitsbewaking, verantwoording en innovatie. De kwaliteit van de onderwijskundige processen en het welbevinden van alle betrokkenen staan centraal. Daarnaast blijkt uit de bevragingen ook een bereidheid van de directie om het eigen beleid bij te sturen.

Om de kwaliteit in kaart te brengen, verzamelt de school frequent relevante gegevens via bevragingen en dataverwerking. De analyses zijn steeds ingebed in een kwaliteitscyclus en vormen de basis van bijsturingsacties. De analyses en de bepaling van positieve punten en werkpunten gebeuren in overleg met en met terugkoppeling naar alle betrokkenen. Dit is een voorbeeld van goede praktijk.

Vanuit de prioriteitenplannen stimuleert de directie de professionalisering. De leraren halen inspiratie uit het overleg in de werk- en vakgroepen, worden aangemoedigd tot collegiale visitatie, krijgen kansen om zich na te scholen en kunnen ondersteuning vragen van de pedagogische begeleidingsdienst. Ook de sterke inhoudelijke samenwerking binnen de scholengemeenschap draagt bij tot de professionalisering.

De directie stimuleert zelfevaluatie in de verschillende vakgroepen. Er is echter nog niet in alle vakgroepen voldoende reflecterend vermogen om werkpunten met betrekking tot de leerplanrealisatie zelf vast te stellen en daadwerkelijk bij te sturen. De ondersteuning en opvolging van het beleid is te beperkt. Daardoor ontbreekt in sommige vakgroepen een doeltreffende kwaliteitszorg op het niveau van de lespraktijk.

7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het planmatig nastreven van de VOET.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De structurele uitbouw van de leerbegeleiding op school- en campusniveau.
- De begeleiding van leerlingen met specifieke leer- en zorgnoden.
- Het aangenaam, ordelijk en gestructureerd leer- en leefklimaat.
- De betrokkenheid van het schoolteam bij de schoolontwikkeling.
- De inspanningen voor het welbevinden van de leerlingen, het personeel en de ouders.

Wat betreft het algemeen beleid

- De uitwerking van een beleidsvisie op campusniveau.
- De participatieve besluitvorming en de open communicatie.
- De coachende houding van de directie.
- De kwaliteitszorg op schoolniveau.
- De visie en de actieplannen voor de VOET-werking en de leerlingbegeleiding.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplangerichtheid van de evaluatie in een aantal vakken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De verdere ontwikkeling van de vakgroepwerking als hefboom voor kwaliteitszorg.
- De verdere ontwikkeling van een transparante evaluatiepraktijk.

Wat betreft het algemeen beleid

- De ondersteuning van de vakgroepen in functie van de leerplanrealisatie.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor techniek in de A-stroom.
- De leerplanrealisatie voor techniek in 1B.
- De leerplanrealisatie voor toegepaste informatica in tso derde graad in de studierichting Boekhouden-informatica.
- De leerplanrealisatie voor project algemene vakken in bso derde graad.
- De bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de **erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'** omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A	techniek	
Graad 1 B		techniek
Graad 1 Handel	techniek	
Graad 3 BSO Kantoor	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Verkoop	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Moderealisatie en -verkoop	project algemene vakken	
Graad 3 TSO Boekhouden-informatica		toegepaste informatica

- voor de **erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **17-03-2020** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "**gunstig advies**".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de **overige erkenningsvoorwaarden**.

9 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Heidi DE NIEL de inspecteur-verslaggever	Stefaan VANDERBIST de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	